

2014 Rhif 951 (Cy. 92)

ANIFEILIAID, CYMRU

ATAL CREULONDEB

**Rheoliadau Lles Anifeiliaid Adeg
eu Lladd (Cymru) 2014**

NODYN ESBONIADOL

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Rheoliadau)

Mae'r Rheoliadau yn gwneud darpariaeth yng Nghymru ar gyfer gweinyddu a gorfodi Rheoliad y Cyngor (EC) Rhif 1099/2009 a fabwysiadwyd ar 24 Medi 2009 ar ddiogelu anifeiliaid adeg eu lladd (OJ Rhif L 303, 18.11.2009, t.1) ("y Rheoliad UE") a rheolau cenedlaethol penodol a gynhelir neu a fabwysiedir o dan Erthygl 26(1) a (2) o'r Rheoliad UE.

Mae'r Rheoliadau'n dirymu Rheoliadau Lles Anifeiliaid (Cigydda neu Ladd) 1995 (O.S. 1995/731) a'r offerynnau sy'n eu diwygio, i'r graddau y maent yn gymwys i Gymru.

Mae Rhan 1 yn rhagarweiniol ac yn cynnwys diffiniadau ac yn dynodi pa awdurdod cymwys sy'n gyfrifol am wahanol swyddogaethau o dan y Rheoliadau.

Mae Pennod 1 o Ran 2 yn ei gwneud yn ofynnol fod personau'n cael tystysgrif cymhwysedd neu dystysgrif cymhwysedd dros dro UE cyn lladd anifeiliaid neu gyflawni gweithrediadau cysylltiedig mewn lladd-dy. Mae Pennod 1 o Ran 2 yn ddarostyngedig i'r trefniadau trosiannol yn Atodlen 7, sy'n gymwys tan 8 Rhagfyr 2015. Ym Mhennod 2 o Ran 2 gwneir yn ofynnol fod personau'n cael trwydded genedlaethol cyn lladd anifeiliaid neu gyflawni gweithrediadau cysylltiedig mewn man ac eithrio lladd-dy, yn ddarostyngedig i rai eithriadau. Mae'r Rheoliadau'n darparu ar gyfer gwrthod, atal dros dro neu ddirymu tystysgrifau cymhwysedd, tystysgrifau cymhwysedd dros dro neu drwyddedau ac ar gyfer yr hawl i apelio yn erbyn penderfyniad i'w gwrthod, eu hatal dros dro neu'u dirymu.

2014 No. 951 (W. 92)

ANIMALS, WALES

PREVENTION OF CRUELTY

**The Welfare of Animals at the Time
of Killing (Wales) Regulations 2014**

EXPLANATORY NOTE

(This note is not part of the Regulations)

The Regulations make provision in Wales for the administration and enforcement of Council Regulation (EC) No 1099/2009 of 24 September 2009 on the protection of animals at the time of killing (OJ No L 303, 18.11.2009, p.1) ("the EU Regulation") and certain national rules maintained or adopted under Article 26(1) and (2) of the EU Regulation.

The Regulations revoke the Welfare of Animals (Slaughter or Killing) Regulations 1995 (S.I. 1995/731) and amending instruments insofar as they apply to Wales.

Part 1 is introductory and includes definitions and designates the competent authority responsible for various functions under the Regulations.

Chapter 1 of Part 2 requires persons to obtain an EU certificate of competence or temporary certificate of competence before killing animals or carrying out related operations in a slaughterhouse. Part 2, Chapter 1 is subject to the transitional arrangements in Schedule 7 which apply until 8 December 2015. Chapter 2 of Part 2 requires persons to obtain a national licence before killing animals or carrying out related operations elsewhere than in a slaughterhouse, subject to exceptions. The Regulations provide for the refusal, suspension or revocation of certificates of competence, temporary certificates of competence or licences and for the right to appeal against a decision to refuse, suspend or revoke them.

Mae Rhan 3 ac Atodlenni 1 i 4 yn pennu rheolau cenedlaethol sydd wedi eu cynnal neu'u mabwysiadu yn unol ag Erthygl 26(1) a (2) o'r Rheoliad UE, er mwyn sicrhau diogelwch ehangach i anifeiliaid adeg eu lladd, gan gynnwys darpariaeth o fewn Atodlen 3 i'r Comisiwn Rabinaid drwyddedu personau i ymgymryd â lladd anifeiliaid yn unol â'r dull Iddewig.

Mae Rhan 4 yn darparu y caiff Gweinidogion Cymru, mewn amgylchiadau eithriadol, ganiatáu rhanddirymiadau o ddarpariaethau'r Rheoliad UE, os byddai cydymffurfio'n debygol o effeithio ar iechyd dynol neu'n arafu'r gwaith o ddileu clefyd yn sylweddol.

Mae Rhan 5 yn pennu'r troseddau a gyflawnir os torrir y Rheoliadau hyn neu'r Rheoliad UE. Yn rheoliad 33, nodir y cosbau a all ddilyn collfarn ddiannod.

Mae Rhan 6 yn cynnwys darpariaethau mewn perthynas â gorfodi. Rhoddir pwerau i arolygwyr a benodir gan yr awdurdod cymwys ac awdurdodau lleol i sicrhau cydymffurfiaeth â'r Rheoliadau hyn a'r Rheoliad UE, gan gynnwys pwerau mynediad ac ymafael a phwerau i ddyroddi hysbysiadau gorfodi. Mae torri hysbysiad gorfodi a rhwystro arolygwyr yn drosedd.

Mae Rhan 7 yn darparu ar gyfer diwygiadau canlyniadol ac atodol, darpariaethau trosiannol a dirymiadau.

Ystyriwyd Cod Ymarfer Gweinidogion Cymru ar gynnal Aseidiadau Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn. O ganlyniad, paratowyd asesiad effaith rheoleiddiol o'r costau a'r manteision sy'n debygol o ddeillio o gydymffurfio â'r Rheoliadau hyn. Gellir cael copi o Swyddfa'r Prif Swyddog Milfeddygol, Llywodraeth Cymru, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NQ.

Part 3 and Schedules 1 to 4 set out national rules that have been maintained or adopted in accordance with Article 26(1) and (2) of the EU Regulation to ensure more extensive protection of animals at the time of killing including provision within Schedule 3 for the Rabbinical Commission to licence persons carrying out the killing of animals in accordance with the Jewish method.

Part 4 makes provision for the Welsh Ministers to grant derogations from the provisions of the EU Regulation in exceptional circumstances where compliance is likely to affect human health or significantly slow down the eradication of a disease.

Part 5 sets out the offences for contravening these Regulations or the EU Regulation. Regulation 33 sets out the penalties on summary conviction.

Part 6 contains provisions relating to enforcement. Inspectors, appointed by the competent authority and local authorities, are given powers to ensure compliance with these Regulations and the EU Regulation, including powers of entry and seizure and powers to issue enforcement notices. Breaching an enforcement notice and obstructing inspectors is an offence.

Part 7 provides for consequential and supplementary amendments, transitional provisions and revocations.

The Welsh Ministers' Code of Practice on the carrying out of Regulatory Impact Assessments was considered in relation to these Regulations. As a result, a regulatory impact assessment has been prepared as to the likely costs and benefits of complying with these Regulations. A copy can be obtained from the Office of the Chief Veterinary Officer, Welsh Government, Cathays Park, Cardiff, CF10 3NQ.

2014 Rhif 951 (Cy. 92)

2014 No. 951 (W. 92)

ANIFEILIAID, CYMRU

ANIMALS, WALES

ATAL CREULONDEB

PREVENTION OF CRUELTY

**Rheoliadau Lles Anifeiliaid Adeg
eu Lladd (Cymru) 2014**

**The Welfare of Animals at the Time
of Killing (Wales) Regulations 2014**

Gwnaed 8 Ebrill 2014

Made 8 April 2014

*Gosodwyd gerbron Cynulliad
Cenedlaethol Cymru* 9 Ebrill 2014

Laid before the National Assembly for Wales
9 April 2014

Yn dod i rym 20 Mai 2014

Coming into force 20 May 2014

CYNNWYS

CONTENTS

**RHAN 1
Cyffredinol**

**PART 1
General**

1. Enwi, cymhwyso a chychwyn
2. Terfynu
3. Dehongli
4. Yr awdurdod cymwys

1. Title, application and commencement
2. Expiry
3. Interpretation
4. The competent authority

RHAN 2

PART 2

Tystysgrifau, tystysgrifau dros dro a thrwyddedau
PENNOD 1

Certificates, temporary certificates and licences
CHAPTER 1

Tystysgrifau a thystysgrifau dros dro

Certificates and temporary certificates

5. Gofyniad i gael tystysgrif neu dystysgrif dros dro
6. Gweithrediadau y mae tystysgrif neu dystysgrif dros dro yn ofynnol ar eu cyfer
7. Tystysgrifau
8. Amodau ar gyfer tystysgrif
9. Tystysgrifau dros dro
10. Amodau ar gyfer tystysgrif dros dro
11. Rhoi tystysgrifau a thystysgrifau dros dro

5. Requirement for a certificate or temporary certificate
6. Operations which require a certificate or temporary certificate
7. Certificates
8. Conditions for a certificate
9. Temporary certificates
10. Conditions for a temporary certificate
11. Grant of certificates and temporary certificates

PENNOD 2

Trwyddedau

12. Gofyniad i gael trwydded
13. Gweithrediadau y mae trwydded yn ofynnol ar eu cyfer
14. Eithriadau i'r gofyniad am drwydded
15. Trwyddedau
16. Amodau ar gyfer trwydded
17. Rhoi trwyddedau

PENNOD 3

Darpariaethau gweinyddol

18. Gwrthod rhoi tystysgrif, tystysgrif dros dro neu drwydded
19. Atal dros dro neu ddirymu tystysgrif, tystysgrif dros dro neu drwydded
20. Addasu tystysgrif neu drwydded
21. Gwrthod addasu tystysgrif neu drwydded
22. Apelau
23. Trwyddedau LIACL
24. Ffioedd

RHAN 3

Rheolau cenedlaethol

25. Gofynion ychwanegol ar gyfer lladd-dai
26. Gofynion ychwanegol ar gyfer lladd anifeiliaid ac eithrio mewn lladd-dai
27. Gofynion ychwanegol ar gyfer lladd anifeiliaid yn unol â defodau crefyddol
28. Lladd anifeiliaid ac eithrio'r rhai y mae'r Rheoliad UE yn gymwys iddynt

RHAN 4

Rhanddirymu

29. Gweithrediadau diboblogi

RHAN 5

Troseddau a chosbau

30. Troseddau
31. Troseddau rhwystro
32. Troseddau gan gyrrff corfforaethol
33. Cosbau

CHAPTER 2

Licences

12. Requirement for a licence
13. Operations which require a licence
14. Exceptions to the requirement for a licence
15. Licences
16. Conditions for a licence
17. Grant of licences

CHAPTER 3

Administrative provisions

18. Refusal to grant a certificate, temporary certificate or licence
19. Suspension or revocation of a certificate, temporary certificate or licence
20. Modification of a certificate or licence
21. Refusal to modify a certificate or licence
22. Appeals
23. WASK licences
24. Fees

PART 3

National rules

25. Additional requirements for slaughterhouses
26. Additional requirements for killing animals other than in slaughterhouses
27. Additional requirements for killing animals in accordance with religious rites
28. Killing animals other than those to which the EU Regulation applies

PART 4

Derogation

29. Depopulation operations

PART 5

Offences and penalties

30. Offences
31. Obstruction offences
32. Offences by bodies corporate
33. Penalties

RHAN 6
Gorfodi

- 34. Arolygwyr
- 35. Pŵer i fynd i mewn i fangreodded
- 36. Gwarantau
- 37. Pŵer i arolygu ac ymafael
- 38. Hysbysiadau gorfodi
- 39. Apelau yn erbyn hysbysiadau gorfodi
- 40. Pŵer awdurdod lleol i erlyn
- 41. Terfyn amser ar gyfer erlyniadau

RHAN 7
Darpariaethau amrywiol

- 42. Hysbysiadau
- 43. Diwygiadau canlyniadol ac atodol
- 44. Darpariaeth drosiannol: tystysgrifau
- 45. Darpariaeth drosiannol: lladd-dai (llunwedd, adeiladwaith a chyfarpar)
- 46. Dirymiadau

PART 6
Enforcement

- 34. Inspectors
- 35. Power to enter premises
- 36. Warrants
- 37. Power to inspect and seize
- 38. Enforcement notices
- 39. Appeals against enforcement notices
- 40. Power of local authority to prosecute
- 41. Time limit for prosecutions

PART 7
Miscellaneous provisions

- 42. Notices
- 43. Consequential and supplementary amendments
- 44. Transitional provision: certificates
- 45. Transitional provision: slaughterhouses (layout, construction and equipment)
- 46. Revocations

ATODLEN 1 — GOFYNION
YCHWANEGOL
AR GYFER
LLADD-DAI

- RHAN 1 — Rhagarweiniol
- RHAN 2 — Llundedd,
adeiladwaith a
chyfarpar lladd-dai
- RHAN 3 — Gweithrediadau trin
- RHAN 4 — Gweithrediadau
ffrwyno
- RHAN 5 — Gweithrediadau
stynio a lladd

ATODLEN 2 — GOFYNION
YCHWANEGOL
AR GYFER LLADD
ANIFEILIAID AC
EITHRIO MEWN
LLADD-DAI

- RHAN 1 — Rhagarweiniol
- RHAN 2 — Llundedd,
adeiladwaith a
chyfarpar y fangre
- RHAN 3 — Gweithrediadau trin

SCHEDULE 1 — ADDITIONAL
REQUIREMENTS
FOR
SLAUGHTERHOUSES

- PART 1 — Introductory
- PART 2 — Layout, construction
and equipment of
slaughterhouses
- PART 3 — Handling operations
- PART 4 — Restraining
operations
- PART 5 — Stunning and killing
operations

SCHEDULE 2 — ADDITIONAL
REQUIREMENTS
FOR KILLING
ANIMALS OTHER
THAN IN
SLAUGHTERHOUSES

- PART 1 — Introductory
- PART 2 — Layout, construction
and equipment of
premises
- PART 3 — Handling operations

RHAN 4 — Gweithrediadau ffrwyno	PART 4 — Restraining operations
RHAN 5 — Gweithrediadau stynio a lladd	PART 5 — Stunning and killing operations
ATODLEN 3 — GOFYNION YCHWANEGOL AR GYFER LLADD ANIFEILIAID YN UNOL Â DEFODAU CREFYDDOL	SCHEDULE 3 — ADDITIONAL REQUIREMENTS FOR KILLING ANIMALS IN ACCORDANCE WITH RELIGIOUS RITES
RHAN 1 — Rhagarweiniol	PART 1 — Introductory
RHAN 2 — Defaid, geifr ac anifeiliaid buchol	PART 2 — Sheep, goats and bovine animals
RHAN 3 — Adar	PART 3 — Birds
RHAN 4 — Y Comisiwn Rabinaidd	PART 4 — Rabbinical Commission
ATODLEN 4 — LLADD ANIFEILIAID AC EITHRIO'R RHAI Y MAE'R RHEOLIAD UE YN GYMWYS IDDYNT	SCHEDULE 4 — KILLING ANIMALS OTHER THAN THOSE TO WHICH THE EU REGULATION APPLIES
ATODLEN 5 — DARPARIAETHAU'R RHEOLIAD UE	SCHEDULE 5 — PROVISIONS OF THE EU REGULATION
ATODLEN 6 — DIWYGIADAU CANLYNIADOL AC ATODOL	SCHEDULE 6 — CONSEQUENTIAL AND SUPPLEMENTARY AMENDMENTS
ATODLEN 7 — DARPARIAETHAU TROSIANNOL (TYSTYSGRIFAU)	SCHEDULE 7 — TRANSITIONAL PROVISIONS (CERTIFICATES)
ATODLEN 8 — DARPARIAETHAU TROSIANNOL (LLADD-DAI)	SCHEDULE 8 — TRANSITIONAL PROVISIONS (SLAUGHTERHOUSES)

Mae Gweinidogion Cymru wedi eu dynodi at ddibenion adran 2(2) o Ddeddf y Cymunedau Ewropeaidd 1972(1) mewn perthynas â pholisi amaethyddol cyffredin yr Undeb Ewropeaidd(2) ac yn gwneud y Rheoliadau hyn drwy arfer y pwerau hynny, a'r pwerau a roddir gan baragraff 1A o Atodlen 2 i'r Ddeddf honno, a chyda chydysyniad y Trysorlys o dan adran 56(1) o Ddeddf Cyllid 1973(3).

The Welsh Ministers are designated for the purposes of section 2(2) of the European Communities Act 1972(1) in relation to the common agricultural policy of the European Union(2) and make these Regulations in exercise of those powers, and the powers conferred by paragraph 1A of Schedule 2 to that Act, and with the consent of the Treasury under section 56(1) of the Finance Act 1973(3).

(1) 1972 p.68; diwygiwyd adran 2(2) gan adran 27(1)(a) o Ddeddf Diwygio Deddfwriaethol a Rheoleiddiol 2006 (p.51) ac adran 3(3) o Ddeddf yr Undeb Ewropeaidd (Diwygio) 2008 (p.7).
(2) O.S. 2010/2690.
(3) 1973 p.51. Diwygiwyd adran 56 gan O.S. 2011/1043, erthygl 6(1)(e).

(1) 1972 c.68; section 2(2) was amended by section 27(1)(a) of the Legislative and Regulatory Reform Act 2006 (c.51) and section 3(3) of the European Union (Amendment) Act 2008 (c.7).
(2) S.I. 2010/2690.
(3) 1973 c.51. Section 56 was amended by S.I. 2011/1043, article 6(1)(e).

Mae'r Rheoliadau hyn yn gwneud darpariaeth at ddiben a grybwyllir yn adran 2(2) o Ddeddf y Cymunedau Ewropeaidd 1972, ac mae'n ymddangos i Weinidogion Cymru ei bod yn hwylus i'r cyfeiriadau yn y Rheoliadau hyn at yr Atodiadau i Reoliad y Cyngor (EC) Rhif 1099/2009 a fabwysiadwyd ar 24 Medi 2009 ar ddiogelu anifeiliaid adeg eu lladd⁽¹⁾ gael eu dehongli fel cyfeiriadau at yr Atodiadau hynny fel y'u diwygir o bryd i'w gilydd.

RHAN 1 Cyffredinol

Enwi, cymhwyso a chychwyn

1. Mae'r Rheoliadau hyn—
- (a) yn dwyn yr enw Rheoliadau Lles Anifeiliaid Adeg eu Lladd (Cymru) 2014;
  - (b) yn gymwys o ran Cymru; ac
  - (c) yn dod i rym ar 20 Mai 2014.

Terfynu

- 2.—(1) Bydd y darpariaethau canlynol yn peidio â chael effaith ar 8 Rhagfyr 2015—
- (a) rheoliad 44; a
  - (b) Atodlen 7.
- (2) Bydd y darpariaethau canlynol yn peidio â chael effaith ar 8 Rhagfyr 2019—
- (a) rheoliad 30(1)(h);
  - (b) rheoliad 45; ac
  - (c) Atodlen 8.

Dehongli

- 3.—(1) Yn y Rheoliadau hyn—
- ystyr “arolygydd” (“*inspector*”) yw person a benodwyd o dan reoliad 34 neu arolygydd a benodwyd o dan adran 51 o Ddeddf Lles Anifeiliaid 2006⁽²⁾;
- mae i “awdurdod cymwys” (“*competent authority*”) yr ystyr a roddir yn rheoliad 4;
- ystyr “awdurdod lleol” (“*local authority*”) yw cyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol;
- mae “ceffyl” (“*horse*”) yn cynnwys bastard mul, asyn neu ful;

---

(1) OJ Rhif L 303, 18.11.2009, t.1.
(2) 2006 p.45.

These Regulations make provision for a purpose mentioned in section 2(2) of the European Communities Act 1972, and it appears to the Welsh Ministers that it is expedient for the references in these Regulations to the Annexes to Council Regulation (EC) No 1099/2009 of 24 September 2009 on the protection of animals at the time of killing⁽¹⁾ to be construed as references to those Annexes as amended from time to time.

PART 1 General

Title, application and commencement

1. These Regulations—
- (a) are entitled the Welfare of Animals at the Time of Killing (Wales) Regulations 2014;
  - (b) apply in relation to Wales; and
  - (c) come into force on 20 May 2014.

Expiry

- 2.—(1) The following provisions cease to have effect on 8 December 2015—
- (a) regulation 44; and
  - (b) Schedule 7.
- (2) The following provisions cease to have effect on 8 December 2019—
- (a) regulation 30(1)(h);
  - (b) regulation 45; and
  - (c) Schedule 8.

Interpretation

- 3.—(1) In these Regulations—
- “the 1967 Act” (“*Deddf 1967*”) means the Slaughter of Poultry Act 1967⁽²⁾;
- “the 1974 Act” (“*Deddf 1974*”) means the Slaughterhouses Act 1974⁽³⁾;
- “the 1995 Regulations” (“*Rheoliadau 1995*”) means the Welfare of Animals (Slaughter or Killing) Regulations 1995⁽⁴⁾;
- “authorised veterinary surgeon” (“*milfeddyg awdurdodedig*”) means a veterinary surgeon

---

(1) OJ No L 303, 18.11.2009, p.1.
(2) 1967 c.24.
(3) 1974 c.3.
(4) S.I. 1995/731; relevant amending instruments, in relation to Wales, are S.I. 1999/400 and 2007/2461 (W.208).

ystyr “y Comisiwn Rabinaidd” (“*Rabbinical Commission*”) yw’r corff y cyfeirir ato yn Rhan 4 o Atodlen 3, sy’n gyfrifol am drwyddedu personau sy’n ymgymryd â lladd anifeiliaid yn unol â’r dull Iddewig (Shechita);

ystyr “Deddf 1967” (“*the 1967 Act*”) yw Deddf Cigydda Dofednod 1967(1);

ystyr “Deddf 1974” (“*the 1974 Act*”) yw Deddf Lladd-dai 1974(2);

ystyr “iard gelanedd” (“*knacker’s yard*”) yw mangre a ddefnyddir yn bennaf ar gyfer storio carcassau anifeiliaid, ond hefyd ar gyfer lladd anifeiliaid yn fasnachol at ddibenion ac eithrio’u bwyta gan bobl gan gynnwys unrhyw gyfleusterau cysylltiedig ar gyfer trin a darparu gwalfeydd i’r cyfryw anifeiliaid;

ystyr “lloc ffrwyno” (“*restraining pen*”) yw lloc neu gompartment sy’n addas ar gyfer ffrwyno anifail buchol llawn-dwf ar ei sefyll at y diben o’i ladd yn unol â defodau crefyddol (fel y’u diffinnir ym mharagraff 1(c) o Atodlen 3), ac sydd wedi ei adeiladu a’i gymeradwyo yn unol â pharagraff 3 o Atodlen 3;

ystyr “lloc stynio” (“*stunning pen*”) yw lloc neu gompartment sy’n addas ar gyfer ffrwyno anifail buchol llawn-dwf at y diben o’i stynio, ac sydd wedi ei adeiladu yn unol â pharagraff 8 o Atodlen 1 neu baragraff 9 o Atodlen 2;

ystyr “milfeddyg” (“*veterinary surgeon*”) yw person a gofrestrwyd yn y gofrestr o filfeddygon o dan adran 2 o Ddeddf Milfeddygon 1966(3);

ystyr “milfeddyg awdurdodedig” (“*authorised veterinary surgeon*”) yw milfeddyg a awdurdodwyd gan Weinidogion Cymru at y diben o gyflawni asesiadau yn unol â rheoliad 16(c);

ystyr “Rheoliad UE” (“*EU Regulation*”) yw Rheoliad y Cyngor (EC) Rhif 1099/2009 a fabwysiadwyd ar 24 Medi 2009 ar ddiogelu anifeiliaid adeg eu lladd(4);

ystyr “Rheoliadau 1995” (“*the 1995 Regulations*”) yw Rheoliadau Lles Anifeiliaid (Cigydda neu Ladd) 1995(5);

mae i “stynio syml” (“*simple stunning*”) yr un ystyr a roddir i “simple stunning” yn Erthygl 4(1) a rhaid dehongli “a styniwyd yn syml” (“*simple stunned*”) yn unol â hynny;

authorised by the Welsh Ministers for the purpose of carrying out assessments in accordance with regulation 16(c);

“certificate” (“*tystysgrif*”) (except in the term “temporary certificate” or regulation 41) means a certificate of competence as mentioned in Article 21 and includes a qualification recognised by the competent authority as equivalent to a certificate in accordance with Article 21(7);

“competent authority” (“*awdurdod cymwys*”) has the meaning given in regulation 4;

“EU Regulation” (“*Rheoliad UE*”) means Council Regulation (EC) No 1099/2009 of 24 September 2009 on the protection of animals at the time of killing(1);

“evidence of training and examination” (“*tystiolaeth o hyfforddi ac arholi*”) means—

- (a) a certificate granted by a body, recognised and regulated by the Welsh Ministers which oversees the training and assessment of persons carrying out the killing of animals and related operations, confirming the passing of an independent examination as provided for in Article 21,
- (b) a licence granted by the Rabbinical Commission for the purpose of killing animals in accordance with the Jewish method (Shechita) and confirming the passing of an independent examination as provided for in Article 21, or
- (c) a formal veterinary qualification, as recognised by the Royal College of Veterinary Surgeons (RCVS)(2), and RCVS continuing professional development record combined;

“horse” (“*ceffyl*”) includes a hinny, ass or mule;

“inspector” (“*arolygydd*”) means a person appointed under regulation 34 or an inspector appointed under section 51 of the Animal Welfare Act 2006(3);

“knacker’s yard” (“*iard gelanedd*”) means a premises used principally for the storage of animal carcasses, but also for the commercial killing of animals for purposes other than human consumption, including any associated facilities for handling and lairaging such animals;

---

(1) 1967 p.24.

(2) 1974 p.3.

(3) 1966 p.36; diwygiwyd adran 2 gan erthygl 12 o O.S. 2003/2919 a pharagraff 1 o’r Atodlen iddo, a chan erthygl 2 o O.S. 2008/1824 a pharagraff 2(a)o’r Atodlen iddo.

(4) OJ Rhif L 303, 18.11.2009, t.1.

(5) O.S. 1995/731; yr offerynnau perthnasol sy’n diwygio, o ran Cymru, yw O.S. 1999/400 a 2007/2461 (Cy.208).

---

(1) OJ No L 303, 18.11.2009, p.1.

(2) RCVS was established by Royal Charter in 1844 and is responsible for the registration of veterinary surgeons and the regulation of their education, ethical and clinical standards.

(3) 2006 c.45.

ystyr “trwydded” (“*licence*”) yw trwydded fel sy’n ofynnol gan reoliad 12;

ystyr “trwydded LIACL” (“*WASK licence*”) yw trwydded gofrestredig sy’n ofynnol gan, neu a roddir yn unol ag, Atodlen 1 i Reoliadau 1995;

ystyr “tystiolaeth o hyfforddi ac arholi” (“*evidence of training and examination*”) yw—

- (a) tystysgrif a roddir gan gorff, a gydnabyddir ac a reoleiddir gan Weinidogion Cymru sy’n goruchwyllo’r modd yr hyfforddir ac asesir personau sy’n ymgymryd â lladd anifeiliaid a gweithrediadau perthynol, yn cadarnhau pasio arholiad annibynnol fel y darperir ar ei gyfer yn Erthygl 21,
- (b) trwydded a roddir gan y Comisiwn Rabinaid at y diben o ladd anifeiliaid yn unol â’r dull Iddewig (Shechita) ac yn cadarnhau pasio arholiad annibynnol fel y darperir ar ei gyfer yn Erthygl 21, neu
- (c) cymhwyster milfeddygol ffurfiol, a gydnabyddir gan Goleg Brenhinol y Milfeddygon (RCVS)(1), ar y cyd â chofnod datblygiad proffesiynol parhaus yr RCVS;

ystyr “tystysgrif” (“*certificate*”) (ac eithrio yn y term “tystysgrif dros dro” neu reoliad 41) yw tystysgrif cymhwysedd yn yr ystyr a roddir i “certificate of competence” fel y crybwyllir yn Erthygl 21, ac mae’n cynnwys cymhwyster a gydnabyddir gan yr awdurdod cymwys fel cymhwyster sy’n gyfwerth â thystysgrif yn unol ag Erthygl 21(7);

ystyr “tystysgrif dros dro” (“*temporary certificate*”) yw tystysgrif cymhwysedd dros dro yn yr ystyr a roddir i “temporary certificate of competence” fel y crybwyllir yn Erthygl 21(5).

(2) Mae i’r termau ac ymadroddion a ddefnyddir yn y Rheoliadau hyn, ac y defnyddir y termau ac ymadroddion Saesneg sy’n cyfateb iddynt yn y Rheoliad UE yn ogystal, yr un ystyron yn y Rheoliadau hyn ag y sydd i’r termau a’r ymadroddion Saesneg cyfatebol hynny yn y Rheoliad UE, oni phennir yn wahanol.

(3) Yn y Rheoliadau hyn, mae cyfeiriad at Erthygl, neu Bennod neu Atodiad yn gyfeiriad at yr Erthygl neu’r Bennod honno o’r Rheoliad UE neu’r Atodiad hwnnw i’r Reoliad UE.

(4) Mae unrhyw gyfeiriad at Atodiad i’r Rheoliad UE yn gyfeiriad at yr Atodiad hwnnw fel y’i diwygir o bryd i’w gilydd.

“licence” (“*trwydded*”) means a licence as required by regulation 12;

“local authority” (“*awdurdod lleol*”) means a county council or a county borough council;

“Rabbinical Commission” (“*y Comisiwn Rabinaid*”) means the body referred to in Part 4 of Schedule 3 responsible for licensing persons carrying out the killing of animals in accordance with the Jewish method (Shechita);

“restraining pen” (“*lloc ffrwyno*”) means a pen or compartment which is suitable for restraining an adult bovine animal in an upright position for the purpose of killing in accordance with religious rites (as defined in paragraph 1(c) of Schedule 3) and which is constructed and approved in accordance with paragraph 3 of Schedule 3;

“simple stunning” (“*stynio syml*”) has the same meaning as in Article 4(1) and “simple stunned” (“*a styniwyd yn syml*”) is to be construed accordingly;

“stunning pen” (“*lloc stynio*”) means a pen or compartment which is suitable for restraining an adult bovine animal for the purpose of stunning and which is constructed in accordance with paragraph 8 of Schedule 1 or paragraph 9 of Schedule 2;

“temporary certificate” (“*tystysgrif dros dro*”) means a temporary certificate of competence as mentioned in Article 21(5);

“veterinary surgeon” (“*milfeddyg*”) means a person registered in the register of veterinary surgeons under section 2 of the Veterinary Surgeons Act 1966(1);

“WASK licence” (“*trwydded LIACL*”) means a registered licence required by or granted in accordance with Schedule 1 to the 1995 Regulations.

(2) Terms and expressions used in these Regulations that are also used in the EU Regulation have the same meaning in these Regulations as they have in the EU Regulation, unless specified otherwise.

(3) In these Regulations, a reference to an Article, a Chapter or an Annex is a reference to that Article or Chapter of, or that Annex to, the EU Regulation.

(4) Any reference to an Annex to the EU Regulation is a reference to that Annex as amended from time to time.

---

(1) Sefydlwyd RCVS gan Siarter Brenhinol ym 1844, ac mae’n gyfrifol am gofrestru milfeddygon a rheoleiddio eu haddysg a’u safonau moesegol a chlinigol.

---

(1) 1966 c. 36; section 2 was amended by S.I. 2003/2919, article 12 and the Schedule, paragraph 1 and S.I. 2008/1824, article 2 and the Schedule, paragraph 2(a).

Yr awdurdod cymwys

4.—(1) Yr Asiantaeth Safonau Bwyd yw'r awdurdod cymwys at ddibenion—

- (a) Rhan 2 (tystysgrifau, tystysgrifau dros dro a thrwyddedau), oni phennir yn wahanol;
- (b) cymeradwyo llociau ffrwyno yn unol â pharagraff 3 o Atodlen 3; ac
- (c) mewn perthynas â lladd anifeiliaid mewn lladd-dy—
  - (i) cael ac asesu dogfennau, cofnodion neu wybodaeth yn unol ag Erthyglau 6(4), 9(1), 14(2) a 17(5);
  - (ii) cael ac asesu dogfennau, cofnodion neu wybodaeth arall yn unol â'r Rheoliad UE neu'r Rheoliadau hyn; a
  - (iii) gweithredu os digwydd unrhyw fethiant i gydymffurfio â'r Rheoliad UE neu'r Rheoliadau hyn, yn unol ag Erthygl 22(1).

(2) Fel arall, Gweinidogion Cymru yw'r awdurdod cymwys, a hwy sy'n gweithredu fel yr Aelod-wladwriaeth at ddibenion y Rheoliad UE a'r Rheoliadau hyn.

(3) Caiff Gweinidogion Cymru weithredu fel yr awdurdod cymwys mewn perthynas ag—

- (a) atal dros dro neu ddirymu tystysgrifau, tystysgrifau dros dro neu drwyddedau o dan Ran 2; a
- (b) penodi arolygwyr yn unol â rheoliad 34.

RHAN 2

Tystysgrifau, tystysgrifau dros dro a thrwyddedau

PENNOD 1

Tystysgrifau a thystysgrifau dros dro

Gofyniad i gael tystysgrif neu dystysgrif dros dro

5.—(1) Yn ddarostyngedig i reoliadau 23(2) a 44, ni chaiff neb gyflawni gweithrediad a bennir yn rheoliad 6 ac eithrio o dan dystysgrif a gofrestrwyd gyda'r awdurdod cymwys neu dystysgrif dros dro, a hynny i'r graddau a awdurdodir gan y dystysgrif neu'r dystysgrif dros dro honno.

(2) Ni chaiff neb gyflawni gweithrediad a bennir yn rheoliad 6 o dan dystysgrif dros dro onid yw'r person hwnnw yn gweithio ym mhresenoldeb, ac o dan oruchwyliaeth uniongyrchol, person sy'n dal tystysgrif a gofrestrwyd gyda'r awdurdod cymwys mewn perthynas â'r gweithrediad hwnnw.

The competent authority

4.—(1) The Food Standards Agency is the competent authority for the purposes of—

- (a) Part 2 (certificates, temporary certificates and licences), unless specified otherwise;
- (b) approving restraining pens in accordance with paragraph 3 of Schedule 3; and
- (c) in relation to the killing of animals in a slaughterhouse—
  - (i) receiving and assessing documents, records or information in accordance with Articles 6(4), 9(1), 14(2) and 17(5);
  - (ii) receiving and assessing other documents, records or information in accordance with the EU Regulation or these Regulations; and
  - (iii) taking action in the event of any non-compliance with the EU Regulation or these Regulations in accordance with Article 22(1).

(2) Otherwise, the Welsh Ministers are the competent authority, and act as the member State, for the purposes of the EU Regulation and these Regulations.

(3) The Welsh Ministers may act as the competent authority in relation to—

- (a) the suspension or revocation of certificates, temporary certificates or licences under Part 2; and
- (b) the appointment of inspectors in accordance with regulation 34.

PART 2

Certificates, temporary certificates and licences

CHAPTER 1

Certificates and temporary certificates

Requirement for a certificate or temporary certificate

5.—(1) Subject to regulations 23(2) and 44, no person may carry out an operation specified in regulation 6 except under and to the extent authorised by a certificate registered with the competent authority or a temporary certificate.

(2) No person may carry out an operation specified in regulation 6 under a temporary certificate unless that person works in the presence, and under the direct supervision of, a person who holds a certificate registered with the competent authority in relation to that operation.

Gweithrediadau y mae tystysgrif neu dystysgrif dros dro yn ofynnol ar eu cyfer

6. Y gweithrediadau y cyfeirir atynt yn rheoliad 5 yw—

- (a) unrhyw un o'r gweithrediadau canlynol a gyflawnir mewn lladd-dy—
  - (i) gweithrediad a bennir mewn unrhyw un o'r is-baragraffau (a) i (g) o Erthygl 7(2); a
  - (ii) pithio anifail a styniwyd ac asesu effeithiolrwydd pithio; a
- (b) goruchwyllo lladd anifeiliaid ffwr yn unol ag Erthygl 7(3).

Tystysgrifau

7. Rhaid i'r awdurdod cymwys roi a chofrestru tystysgrif—

- (a) os yw'r ceisydd yn bodloni'r amodau yn rheoliad 8; a
- (b) os bodlonir yr awdurdod cymwys fod y ceisydd yn berson addas a phriodol i fod yn ddeiliad tystysgrif.

Amodau ar gyfer tystysgrif

8. Rhaid i'r ceisydd—

- (a) peidio â bod yn iau na 18 mlwydd oed, oni ofynnir am y dystysgrif ar gyfer y gweithrediadau canlynol—
  - (i) trin a gofalu am anifeiliaid cyn eu ffrwyno; neu
  - (ii) gefynnu neu godi dofednod byw cyn eu stynio;
- (b) yn ddarostyngedig i reoliad 44, cyflwyno tystiolaeth o hyfforddiant ac arholi mewn perthynas â'r gweithrediad, y categori o anifail ac (os yw'n briodol) y math o gyfarpar, y ceisir tystysgrif ar eu cyfer;
- (c) cyflwyno datganiad ysgrifenedig yn unol ag Erthygl 21(6);
- (d) darparu manylion ysgrifenedig—
  - (i) os collfarnwyd y ceisydd am unrhyw drosedd sy'n ymwneud â lles anifeiliaid;
  - (ii) os gwrthodwyd trwydded i'r ceisydd o dan Ddeddf 1967, Deddf 1974, unrhyw reoliadau a wnaed o dan y naill neu'r llall o'r Deddfau hynny neu Reoliadau 1995 mewn perthynas â lladd anifail neu weithrediad cysylltiedig; neu

Operations which require a certificate or temporary certificate

6. The operations referred to in regulation 5 are—

- (a) any of the following operations carried out in a slaughterhouse—
  - (i) an operation specified in any of subparagraphs (a) to (g) of Article 7(2); and
  - (ii) the pithing of a stunned animal and assessment of effective pithing; and
- (b) supervising the killing of fur animals in accordance with Article 7(3).

Certificates

7. The competent authority must grant and register a certificate if—

- (a) the applicant meets the conditions in regulation 8; and
- (b) the competent authority is satisfied the applicant is a fit and proper person to hold a certificate.

Conditions for a certificate

8. The applicant must—

- (a) not be less than 18 years old, unless the certificate is required for the following operations—
  - (i) the handling and care of animals before they are restrained; or
  - (ii) the shackling or hoisting of live poultry before stunning;
- (b) subject to regulation 44, submit evidence of training and examination in respect of the operation, category of animal and (where appropriate) type of equipment for which a certificate is sought;
- (c) submit a written declaration in accordance with Article 21(6);
- (d) provide written details if the applicant—
  - (i) has been convicted of any offence concerning the welfare of animals;
  - (ii) has been refused a licence under the 1967 Act, the 1974 Act, any regulations made under either of those Acts or the 1995 Regulations in relation to the killing of an animal or related operation; or

(iii) os dirymwyd neu os ataliwyd dros dro unrhyw drwydded o'r fath a fu ganddo; ac

(e) talu ffi yn unol â rheoliad 24.

Tystysgrifau dros dro

9. Rhaid i'r awdurdod cymwys roi tystysgrif dros dro—

- (a) os yw'r ceisydd yn bodloni'r amodau yn rheoliad 10; a
- (b) os bodlonir yr awdurdod cymwys fod y ceisydd yn berson addas a phriodol i fod yn ddeiliad tystysgrif dros dro.

Amodau ar gyfer tystysgrif dros dro

10. Rhaid i'r ceisydd—

- (a) peidio â bod yn iau na 18 mlwydd oed, oni ofynnir am y dystysgrif dros dro ar gyfer y gweithrediadau canlynol—
  - (i) trin a gofalu am anifeiliaid cyn eu ffrwyno; neu
  - (ii) gefynnu neu godi dofednod byw cyn eu stynio;
- (b) cyflwyno tystiolaeth o gofrestru ar gwrs o hyfforddiant mewn perthynas â'r gweithrediad, y categori o anifail ac (os yw'n briodol) y math o gyfarpar, y ceisir tystysgrif dros dro ar eu cyfer;
- (c) cyflwyno datganiad ysgrifenedig yn unol ag Erthygl 21(5)(d) a (6);
- (d) darparu manylion ysgrifenedig—
  - (i) os collfarnwyd y ceisydd am unrhyw drosedd sy'n ymwneud â lles anifeiliaid;
  - (ii) os gwrthodwyd trwydded i'r ceisydd o dan Ddeddf 1967, Deddf 1974, unrhyw reoliadau a wnaed o dan y naill neu'r llall o'r Deddfau hynny neu Reoliadau 1995 mewn perthynas â lladd anifail neu weithrediad cysylltiedig; neu
- (iii) os dirymwyd neu os ataliwyd dros dro unrhyw drwydded o'r fath a fu ganddo.

Rhoi tystysgrifau a thystysgrifau dros dro

11.—(1) Rhaid i dystysgrif neu dystysgrif dros dro bennu'r gweithrediad, y categori o anifail ac (os yw'n briodol) y math o gyfarpar, y'i rhoddwyd ar eu cyfer.

(2) Ni chaniateir rhoi tystysgrif neu dystysgrif dros dro mewn perthynas â gweithrediad, categori o anifail ac (os yw'n briodol) math o gyfarpar onid yw—

(iii) has had any such licence revoked or suspended; and

(e) pay a fee in accordance with regulation 24.

Temporary certificates

9. The competent authority must grant a temporary certificate if—

- (a) the applicant meets the conditions in regulation 10; and
- (b) the competent authority is satisfied the applicant is a fit and proper person to hold a temporary certificate.

Conditions for a temporary certificate

10. The applicant must—

- (a) not be less than 18 years old, unless the temporary certificate is required for the following operations—
  - (i) the handling and care of animals before they are restrained; or
  - (ii) the shackling or hoisting of live poultry before stunning;
- (b) submit evidence of registration on a training course in respect of the operation, category of animal and (where appropriate) type of equipment for which a temporary certificate is sought;
- (c) submit a written declaration in accordance with Article 21(5)(d) and (6); and
- (d) provide written details if the applicant—
  - (i) has been convicted of any offence concerning the welfare of animals;
  - (ii) has been refused a licence under the 1967 Act, the 1974 Act, any regulations made under either of those Acts or the 1995 Regulations in relation to the killing of an animal or related operation; or
- (iii) has had any such licence revoked or suspended.

Grant of certificates and temporary certificates

11.—(1) A certificate or temporary certificate must specify the operation, category of animal and (where appropriate) type of equipment in respect of which it has been granted.

(2) A certificate or temporary certificate may be granted in respect of an operation, category of animal and (where appropriate) type of equipment only if—

- (a) yn achos tystysgrif, y dystiolaeth o hyfforddiant ac arholi a gyflwynwyd gyda'r cais am y dystysgrif yn ymwneud â'r gweithrediad hwnnw, y categori hwnnw o anifail a'r math hwnnw o gyfarpar; neu
- (b) yn achos tystysgrif dros dro, y cwrs hyfforddi y cofrestrodd y ceisydd arno yn darparu hyfforddiant sy'n ymwneud â'r gweithrediad hwnnw, y categori hwnnw o anifail a'r math hwnnw o gyfarpar.

(3) Bydd tystysgrifau neu dystysgrifau dros dro a roddir yn Lloegr, yr Alban, Gogledd Iwerddon neu Aelod-wladwriaeth arall o'r Undeb Ewropeaidd, ar gyfer gweithrediadau y mae tystysgrif neu dystysgrif dros dro yn ofynnol ar eu cyfer yng Nghymru o dan y Rheoliadau hyn, yn cael effaith yng Nghymru fel pe baent yn dystysgrifau neu dystysgrifau dros dro a roddwyd o dan y Rheoliadau hyn.

PENNOD 2 Trwyddedau

Gofyniad i gael trwydded

12. Yn ddarostyngedig i reoliadau 14 a 23(2), ni chaiff neb gyflawni gweithrediad a bennir yn rheoliad 13 ac eithrio o dan drwydded a gofrestrwyd gyda'r awdurdod cymwys, a hynny i'r graddau a awdurdodir gan y drwydded honno.

Gweithrediadau y mae trwydded yn ofynnol ar eu cyfer

13. Y gweithrediadau y cyfeirir atynt yn rheoliad 12 yw unrhyw rai o'r gweithrediadau canlynol a gyflawnir yn rhywle ac eithrio mewn lladd-dy—

- (a) gweithrediad a bennir yn unrhyw un o is-baragraffau (b) i (f) o Erthygl 7(2), a gyflawnir at y dibenion a bennir yn Erthygl 10 (bwyta gartref yn breifat), gan berson ac eithrio perchennog yr anifail;
- (b) gweithrediad a bennir yn unrhyw un o is-baragraffau (b) i (f) o Erthygl 7(2), a gyflawnir at y dibenion a bennir yn Erthygl 11 (cyflenwi yn uniongyrchol feintiau bach o ddofednod, cwningod ac ysgyfarnogod);
- (c) mewn perthynas â lladd anifeiliaid carngaled, cilgnowyr, moch, cwningod, dofednod neu ratidau ac eithrio ar gyfer eu bwyta gan bobl—
  - (i) ffrwyno anifeiliaid at y diben o'u stynio;
  - (ii) stynio anifeiliaid;
  - (iii) asesu effeithiolrwydd stynio;

- (a) in the case of a certificate, the evidence of training and examination submitted with the application for the certificate relates to that operation, category of animal and type of equipment; or
- (b) in the case of a temporary certificate, the training course on which the applicant is registered provides training in relation to that operation, category of animal and type of equipment.

(3) Certificates or temporary certificates granted in England, Scotland, Northern Ireland or another member State of the European Union for operations which require a certificate or temporary certificate in Wales under these Regulations have effect in Wales as if they were certificates or temporary certificates granted under these Regulations.

CHAPTER 2 Licences

Requirement for a licence

12. Subject to regulations 14 and 23(2), no person may carry out an operation specified in regulation 13 except under and to the extent authorised by a licence registered with the competent authority.

Operations which require a licence

13. The operations referred to in regulation 12 are any of the following operations carried out other than in a slaughterhouse—

- (a) an operation specified in any of subparagraphs (b) to (f) of Article 7(2) carried out for the purposes specified in Article 10 (private domestic consumption) by a person other than the owner of the animal;
- (b) an operation specified in any of subparagraphs (b) to (f) of Article 7(2) carried out for the purposes specified in Article 11 (direct supply of small quantities of poultry, rabbits and hares);
- (c) in relation to the killing of solipeds, ruminants, pigs, rabbits, poultry or ratites other than for human consumption—
  - (i) the restraint of animals for the purpose of stunning;
  - (ii) the stunning of animals;
  - (iii) the assessment of effective stunning;

- (iv) gefynnu neu godi anifeiliaid a styniwyd, ac eithrio dofednod;
- (v) gwaedu anifeiliaid byw; a
- (d) pithio anifail a styniwyd ac asesu effeithiolrwydd pithio.

- (iv) the shackling or hoisting of stunned animals, other than poultry;
- (v) the bleeding of live animals; and
- (d) the pithing of a stunned animal and assessment of effective pithing.

Eithriadau i'r gofyniad am drwydded

14. Nid yw rheoliad 12 yn gymwys i unrhyw berson—

- (a) sy'n dal tystysgrif a gofrestrwyd gyda'r awdurdod cymwys, ar yr amod bod cwmpas y dystysgrif yn cynnwys y gweithrediad a gyflawnir;
- (b) sy'n gweithio ym mhresenoldeb, ac o dan oruchwyliaeth uniongyrchol, person sy'n dal tystysgrif neu drwydded a gofrestrwyd gyda'r awdurdod cymwys, ar yr amod bod cwmpas y dystysgrif neu'r drwydded yn cynnwys y gweithrediad a gyflawnir;
- (c) sy'n gweithio ym mhresenoldeb, ac o dan oruchwyliaeth uniongyrchol, milfeddyg;
- (d) yn ymgymryd â lladd anifail mewn argyfwng;
- (e) yn lladd anifail at ddiben ac eithrio diben masnachol;
- (f) at ddibenion heblaw bwyta gan bobl, yn lladd anifail yn y maes gan ddefnyddio bwled rydd;
- (g) at ddibenion heblaw bwyta gan bobl, yn lladd dofednod drwy ysigo gyddfau (pan nad oes dulliau eraill ar gael ar gyfer stynio) mewn mangre sy'n ffurfio rhan o ddaliad amaethyddol y megir y dofednod ynddi;
- (h) yn lladd anifail at y diben o ddiboblogi;
- (i) yn lladd cywion neu embryonau dros ben mewn gwastraff deorfa;
- (j) sy'n filfeddyg yn gweithredu wrth ymarfer ei broffesiwn; neu
- (k) yn lladd anifail mewn amgylchiadau sydd y tu allan i gwmpas y Rheoliad UE yn rhinwedd Erthygl 1(3)(a).

Trwyddedau

15. Rhaid i'r awdurdod cymwys roi a chofrestru trwydded—

- (a) os yw'r ceisydd yn bodloni'r amodau yn rheoliad 16; a

Exceptions to the requirement for a licence

14. Regulation 12 does not apply to any person who—

- (a) holds a certificate registered with the competent authority, provided that the scope of the certificate extends to the operation being undertaken;
- (b) works in the presence, and under the direct supervision, of a person who holds a certificate or licence registered with the competent authority, provided that the scope of the certificate or licence extends to the operation being undertaken;
- (c) works in the presence, and under the direct supervision, of a veterinary surgeon;
- (d) carries out the emergency killing of an animal;
- (e) kills an animal other than for a commercial purpose;
- (f) for purposes other than human consumption, kills an animal in the field by means of a free bullet;
- (g) for purposes other than human consumption, kills poultry by means of cervical dislocation (where there are no other methods available for stunning) on premises forming part of an agricultural holding on which the poultry were reared;
- (h) kills an animal for the purpose of depopulation;
- (i) kills surplus chicks or embryos in hatchery waste;
- (j) is a veterinary surgeon acting in the exercise of the veterinary surgeon's profession; or
- (k) kills an animal in circumstances which are out of scope of the EU Regulation by virtue of Article 1(3)(a).

Licences

15. The competent authority must grant and register a licence if—

- (a) the applicant meets the conditions in regulation 16; and

- (b) os bodlonir yr awdurdod cymwys fod y ceisydd yn berson addas a phriodol i fod yn ddeiliad trwydded.

Amodau ar gyfer trwydded

16. Rhaid i'r ceisydd—

- (a) peidio â bod yn iau na 18 mlwydd oed;
- (b) darparu manylion ysgrifenedig—
- (i) os collfarnwyd y ceisydd am unrhyw drosedd sy'n ymwneud â lles anifeiliaid;
- (ii) os gwrthodwyd trwydded i'r ceisydd o dan Ddeddf 1967, Deddf 1974, unrhyw reoliadau a wnaed o dan y naill neu'r llall o'r Deddfau hynny neu Reoliadau 1995 mewn perthynas â lladd anifail neu weithrediad cysylltiedig; neu
- (iii) os dirymwyd neu os ataliwyd dros dro unrhyw drwydded o'r fath a fu ganddo;
- (c) darparu tystiolaeth ysgrifenedig fod milfeddyg awdurdodedig wedi asesu'r ceisydd ac o'r farn bod y ceisydd—
- (i) yn gymwys i gyflawni'r gweithrediad mewn perthynas â'r categori o anifail ac (os yw'n briodol) y math o gyfarpar y ceisir trwydded ar eu cyfer heb achosi poen, tralod na dioddefaint diangen i anifail, a
- (ii) bod ganddo wybodaeth ddigonol o ddarpariaethau'r holl ddeddfwriaeth a chanllawiau perthnasol sy'n ymwneud â'r gweithrediad, y categori o anifail ac (os yw'n briodol) y math o gyfarpar, y ceisir trwydded ar eu cyfer; a
- (d) talu ffi yn unol â rheoliad 24.

Rhoi trwyddedau

17.—(1) Rhaid i drwydded bennu'r gweithrediad, y categori o anifail ac (os yw'n briodol) y math o gyfarpar y'i rhoddwyd ar eu cyfer.

(2) Ni chaniateir rhoi trwydded mewn perthynas â gweithrediad, categori o anifail ac (os yw'n briodol) math o gyfarpar onid yw'r asesiad y cyfeirir ato yn rheoliad 16(c) yn ymwneud â'r gweithrediad hwnnw, y categori hwnnw o anifail a'r math hwnnw o gyfarpar.

(3) Bydd tystysgrifau neu drwyddedau a roddir yn Lloegr, yr Alban neu Ogledd Iwerddon, ar gyfer gweithrediadau y mae'n rhaid eu trwyddedu yng Nghymru o dan y Rheoliadau hyn, yn cael effaith yng Nghymru fel pe baent yn drwyddedau a roddwyd o dan y Rheoliadau hyn.

- (b) the competent authority is satisfied the applicant is a fit and proper person to hold a licence.

Conditions for a licence

16. The applicant must—

- (a) not be less than 18 years old;
- (b) provide written details if the applicant—
- (i) has been convicted of any offence concerning the welfare of animals;
- (ii) has been refused a licence under the 1967 Act, the 1974 Act, any regulations made under either of those Acts or the 1995 Regulations in relation to the killing of an animal or related operation; or
- (iii) has had any such licence revoked or suspended;
- (c) provide evidence in writing that an authorised veterinary surgeon has assessed the applicant and is of the opinion that the applicant—
- (i) is competent to carry out the operation in respect of the category of animal and (where appropriate) type of equipment for which a licence is sought without causing an animal avoidable pain, distress or suffering, and
- (ii) has sufficient knowledge of the provisions of all relevant legislation and guidance relating to that operation, category of animal and (where appropriate) type of equipment for which the licence is sought; and
- (d) pay a fee in accordance with regulation 24.

Grant of licences

17.—(1) A licence must specify the operation, category of animal and (where appropriate) type of equipment in respect of which it has been granted.

(2) A licence may be granted in respect of an operation, category of animal and (where appropriate) type of equipment only if the assessment referred to in regulation 16(c) relates to that operation, category of animal and type of equipment.

(3) Certificates or licences granted in England, Scotland or Northern Ireland for operations which must be licensed in Wales under these Regulations have effect in Wales as if they were licences granted under these Regulations.

PENNOD 3

Darpariaethau gweinyddol

Gwrthod rhoi tystysgrif, tystysgrif dros dro neu drwydded

18.—(1) Caiff yr awdurdod cymwys, drwy hysbysiad ysgrifenedig, wrthod rhoi tystysgrif, tystysgrif dros dro neu drwydded os bodlonir ef—

- (a) bod y ceisydd wedi methu â bodloni unrhyw un o'r amodau yn rheoliadau 8, 10 neu 16 (yn ôl fel y digwydd); neu
- (b) nad yw'r ceisydd yn berson addas a phriodol i fod yn ddeiliad tystysgrif, tystysgrif dros dro neu drwydded.

(2) Rhaid i'r hysbysiad—

- (a) rhoi rhesymau am y gwrthodiad; a
- (b) rhoi manylion am yr hawl i apelio yn erbyn y penderfyniad.

Atal dros dro neu ddirymu tystysgrif, tystysgrif dros dro neu drwydded

19.—(1) Caiff yr awdurdod cymwys, drwy hysbysiad ysgrifenedig, atal dros dro neu ddirymu tystysgrif, tystysgrif dros dro (gan gynnwys tystysgrif neu dystysgrif dros dro a roddwyd mewn Aelod-wladwriaeth arall) neu drwydded os bodlonir ef—

- (a) bod deiliad y dystysgrif, y dystysgrif dros dro neu'r drwydded wedi methu â chydymffurfio ag unrhyw ddarpariaeth o'r Rheoliad UE neu'r Rheoliadau hyn;
- (b) nad yw'r deiliad bellach yn berson addas a phriodol i ddal y dystysgrif, y dystysgrif dros dro neu'r drwydded;
- (c) nad yw'r deiliad yn gymwys, neu nad yw bellach yn gymwys, i gyflawni'r gweithrediadau a awdurdodir gan y dystysgrif, y dystysgrif dros dro neu'r drwydded; neu
- (d) bod deiliad y dystysgrif, y dystysgrif dros dro neu'r drwydded wedi ei gollfarnu am drosedd sy'n ymwneud â lles anifeiliaid.

(2) Rhaid i'r hysbysiad—

- (a) rhoi rhesymau am yr ataliad dros dro neu'r dirymiad;
- (b) datgan pa bryd y mae'r ataliad dros dro neu'r dirymiad yn cael effaith ac, yn achos ataliad dros dro, datgan ar ba ddyddiad neu ddigwyddiad y bydd yn peidio â chael effaith; ac

CHAPTER 3

Administrative provisions

Refusal to grant a certificate, temporary certificate or licence

18.—(1) The competent authority may, by notice in writing, refuse to grant a certificate, temporary certificate or licence if satisfied that the applicant—

- (a) has failed to meet any of the conditions in regulations 8, 10 or 16 (as the case may be); or
- (b) is not a fit and proper person to hold a certificate, temporary certificate or licence.

(2) The notice must—

- (a) give reasons for the refusal; and
- (b) give details of the right of appeal against the decision.

Suspension or revocation of a certificate, temporary certificate or licence

19.—(1) The competent authority may, by notice in writing, suspend or revoke a certificate, temporary certificate (including a certificate or temporary certificate granted in another member State) or licence if satisfied that the holder of the certificate, temporary certificate or licence—

- (a) has failed to comply with any provision of the EU Regulation or these Regulations;
- (b) is no longer a fit and proper person to hold it;
- (c) is not, or is no longer, competent to carry out the operations which the certificate, temporary certificate or licence authorises; or
- (d) has been convicted of an offence concerning the welfare of animals.

(2) The notice must—

- (a) give reasons for the suspension or revocation;
- (b) state when the suspension or revocation comes into effect and, in the case of suspension, state on what date or event it is to cease to have effect; and

- (c) rhoi manylion am yr hawl i apelio yn erbyn y penderfyniad.

(3) Rhaid i unrhyw berson, yr ataliwyd dros dro neu y dirymwyd ei dystysgrif, ei dystysgrif dros dro neu'i drwydded, boed yr ataliad dros dro neu'r dirymiad hwnnw yn destun apêl yn unol â rheoliad 22 ai peidio, ildio'r dystysgrif, tystysgrif dros dro neu'r drwydded honno i'r awdurdod cymwys o fewn 14 diwrnod ar ôl cael yr hysbysiad sy'n rhoi gwybod i'r person hwnnw am yr ataliad dros dro neu'r dirymiad.

Addasu tystysgrif neu drwydded

20. Rhaid i'r awdurdod cymwys addasu tystysgrif neu drwydded mewn perthynas â gweithrediad, y categori o anifail neu (pan fo'n briodol) y math o gyfarpar yn unol â chais gan geisydd—

- (a) os yw'r ceisydd yn bodloni'r amodau yn rheoliad 8 neu 16 (yn ôl fel y digwydd) mewn perthynas â'r addasiad; a
- (b) os bodlonir yr awdurdod cymwys fod y ceisydd yn berson addas a phriodol i fod yn ddeiliad tystysgrif neu drwydded, fel y'i haddesir.

Gwrthod addasu tystysgrif neu drwydded

21.—(1) Caiff yr awdurdod cymwys, drwy hysbysiad ysgrifenedig, wrthod addasu tystysgrif neu drwydded os bodlonir ef—

- (a) bod y ceisydd wedi methu â bodloni unrhyw un o'r amodau yn rheoliad 8 neu 16 (yn ôl fel y digwydd) mewn perthynas â'r addasiad; neu
- (b) nad yw'r ceisydd yn berson addas a phriodol i fod yn ddeiliad tystysgrif neu drwydded, fel y'i haddesid.

(2) Rhaid i'r hysbysiad—

- (a) rhoi rhesymau am y gwrthodiad; a
- (b) rhoi manylion am yr hawl i apelio yn erbyn y penderfyniad.

Apelau

22.—(1) Caiff person a dramgwyddir gan benderfyniad yr awdurdod cymwys i wrthod, atal dros dro neu ddirymu tystysgrif, tystysgrif dros dro neu drwydded, neu wrthod addasu tystysgrif neu drwydded, apelio yn erbyn y penderfyniad.

(2) Mae'r hawl i apelio i Dribiwnlys yr Haen Gyntaf.

(3) Ni fydd penderfyniad i atal dros dro neu ddirymu tystysgrif, tystysgrif dros dro neu drwydded yn cael ei atal dros dro tra bo apêl yn yr arfaeth, oni fydd y Tribiwnlys Haen Gyntaf yn gorchymyn yn wahanol.

- (c) give details of the right of appeal against the decision.

(3) Any person whose certificate, temporary certificate or licence is suspended or revoked must, whether or not that suspension or revocation is the subject of an appeal pursuant to regulation 22, surrender it to the competent authority within 14 days of receipt of the notice informing that person of the suspension or revocation.

Modification of a certificate or licence

20. The competent authority must modify a certificate or licence in respect of an operation, category of animal or (where appropriate) type of equipment as requested by an applicant if—

- (a) the applicant meets the conditions in regulation 8 or 16 (as the case may be) in respect of the modification; and
- (b) the competent authority is satisfied the applicant is a fit and proper person to hold a certificate or licence, as modified.

Refusal to modify a certificate or licence

21.—(1) The competent authority may, by notice in writing, refuse to modify a certificate or licence if satisfied that the applicant—

- (a) has failed to meet the conditions in regulation 8 or 16 (as the case may be) in respect of the modification; or
- (b) is not a fit and proper person to hold a certificate or licence, as modified.

(2) The notice must—

- (a) give reasons for the refusal; and
- (b) give details of the right of appeal against the decision.

Appeals

22.—(1) A person who is aggrieved by a decision of the competent authority to refuse, suspend or revoke a certificate, temporary certificate or licence, or refuse to modify a certificate or licence, may appeal against it.

(2) The right of appeal is to the First-tier Tribunal.

(3) A decision to suspend or revoke a certificate, temporary certificate or licence is not suspended pending an appeal unless the First-tier Tribunal orders otherwise.

(4) Yn dilyn apêl, caiff y Tribiwnlys Haen Gyntaf naill ai wrthdroi neu gadarnhau'r penderfyniad, gydag addasiadau neu hebddynt.

Trwyddedau LIACL

23.—(1) Pan ddaw'r Rheoliadau hyn i rym, bydd trwydded LIACL a oedd yn parhau mewn grym yn union cyn 20 Mai 2014 yn parhau mewn bodolaeth fel cymhwyster cyfwerth â thystysgrif yn unol ag Erthygl 21(7).

(2) Caiff deiliad trwydded LIACL gyflawni gweithrediad a bennir yn rheoliad 6 neu 13 heb ddal tystysgrif neu drwydded a gofrestrwyd gyda'r awdurdod cymwys ar yr amod bod y deiliad trwydded LIACL, erbyn 8 Rhagfyr 2015—

- (a) yn cofrestru'r drwydded LIACL gyda'r awdurdod cymwys, fel tystysgrif; a
- (b) yn talu ffi yn unol â rheoliad 24.

Ffioedd

24.—(1) Mewn perthynas â chais o fath a ddisgrifir yng ngholofn 1 o'r Tabl, rhaid i'r ceisydd dalu i'r Asiantaeth Safonau Bwyd y ffi a bennir yng ngholofn 2 mewn perthynas â'r math hwnnw o gais.

Tabl

<i>Colofn 1</i> <i>Math o gais</i>	<i>Colofn 2</i> <i>Ffi (£)</i>
Cais am dystysgrif	25
Cais am gofrestru trwydded LIACL fel tystysgrif	25
Cais am addasu tystysgrif	8
Cais am drwydded	25
Cais am addasu trwydded	8

(2) Mewn perthynas ag asesiad o dan reoliad 16(c) gan filfeddyg awdurdodedig sy'n arfer swyddogaethau ar ran Gweinidogion Cymru, rhaid i'r ceisydd dalu ffi a gyfrifir yn unol â pharagraff (3) i Weinidogion Cymru.

(3) Y ffi y cyfeirir ati ym mharagraff (2) yw—

- (a) £76 am yr hanner awr neu ran o hanner awr cyntaf a dreulir gan filfeddyg awdurdodedig ar asesiad, gan gynnwys amser a dreulir ar y ddogfennaeth gysylltiedig;

(4) On appeal the First-tier Tribunal may either overturn or confirm the decision, with or without modification.

WASK licences

23.—(1) On the coming into force of these Regulations, a WASK licence which is still in force immediately before 20 May 2014 continues in existence as a qualification equivalent to a certificate in accordance with Article 21(7).

(2) A WASK licence holder may carry out an operation specified in regulation 6 or 13 without holding a certificate or licence registered with the competent authority provided that, by 8 December 2015, the WASK licence holder—

- (a) registers the WASK licence as a certificate with the competent authority; and
- (b) pays a fee in accordance with regulation 24.

Fees

24.—(1) In respect of an application of a type described in column 1 of the Table, the applicant must pay to the Food Standards Agency the fee specified in column 2 in relation to that type of application.

Table

<i>Column 1</i> <i>Type of application</i>	<i>Column 2</i> <i>Fee (£)</i>
Application for a certificate	25
Application to register a WASK licence as a certificate	25
Application to modify a certificate	8
Application for a licence	25
Application to modify a licence	8

(2) In respect of an assessment under regulation 16(c) by an authorised veterinary surgeon exercising functions on behalf of the Welsh Ministers, the applicant must pay to the Welsh Ministers a fee calculated in accordance with paragraph (3).

(3) The fee referred to in paragraph (2) is—

- (a) £76 for the first half-hour or part thereof spent by an authorised veterinary surgeon on an assessment including time spent on associated documentation;

- (b) £21 am bob hanner awr neu ran o hanner awr ychwanegol a dreulir gan filfeddyg awdurdodedig ar asesiad, gan gynnwys amser a dreulir ar y ddogfennaeth gysylltiedig; ac
- (c) gwir gost teithio, llety ac unrhyw dreuliau eraill yr eir iddynt yn rhesymol gan y milfeddyg awdurdodedig.

- (b) £21 for each additional half-hour or part thereof spent by an authorised veterinary surgeon on an assessment including time spent on associated documentation; and
- (c) the actual cost of travelling, accommodation and any other expenses reasonably incurred by the authorised veterinary surgeon.

RHAN 3

Rheolau cenedlaethol

Gofynion ychwanegol ar gyfer lladd-dai

25. Mae Atodlen 1 yn cael effaith.

Gofynion ychwanegol ar gyfer lladd anifeiliaid ac eithrio mewn lladd-dai

26. Mae Atodlen 2 yn cael effaith.

Gofynion ychwanegol ar gyfer lladd anifeiliaid yn unol â defodau crefyddol

27. Mae Atodlen 3 yn cael effaith.

Lladd anifeiliaid ac eithrio'r rhai y mae'r Rheoliad UE yn gymwys iddynt

28. Mae Atodlen 4 yn cael effaith.

RHAN 4

Rhanddirymu

Gweithrediadau diboblogi

29. Pan fo'r awdurdod cymwys yn caniatáu rhanddirymiad o dan Erthygl 18(3), rhaid i'r awdurdod cymwys gyhoeddi hysbysiad ysgrifenedig o'r penderfyniad hwnnw, y caniateir—

- (a) ei wneud yn ddarostyngedig i amodau;
- (b) ei gyhoeddi ym mha bynnag fodd yr ystyria'r awdurdod cymwys yn briodol; ac
- (c) ei ddiwygio, ei atal dros dro neu ei ddirymu mewn ysgrifen.

PART 3

National rules

Additional requirements for slaughterhouses

25. Schedule 1 has effect.

Additional requirements for killing animals other than in slaughterhouses

26. Schedule 2 has effect.

Additional requirements for killing animals in accordance with religious rites

27. Schedule 3 has effect.

Killing animals other than those to which the EU Regulation applies

28. Schedule 4 has effect.

PART 4

Derogation

Depopulation operations

29. Where the competent authority grants a derogation under Article 18(3), the competent authority must publish notice in writing of that decision which may be—

- (a) subject to conditions;
- (b) published in such manner as the competent authority thinks fit; and
- (c) amended, suspended or revoked in writing.

RHAN 5

Troseddau a chosbau

Troseddau

30.—(1) Cyflawnir trosedd os yw person yn torri, neu'n peri neu'n caniatáu i berson dorri—

- (a) rheoliad 5(1) neu (2) (gofyniad i gael tystysgrif neu dystysgrif dros dro);
- (b) rheoliad 12 (gofyniad i gael trwydded);
- (c) unrhyw un o baragraffau 3 i 32 o Atodlen 1 (gofynion ychwanegol ar gyfer lladd-dai);
- (d) unrhyw un o baragraffau 4 i 44 o Atodlen 2 (gofynion ychwanegol ar gyfer lladd anifeiliaid ac eithrio mewn lladd-dai);
- (e) unrhyw un o baragraffau 2 i 8 o Atodlen 3 (gofynion ychwanegol ar gyfer lladd anifeiliaid yn unol â defodau crefyddol);
- (f) paragraff 4 neu 5 o Atodlen 4 (lladd anifeiliaid ac eithrio'r rhai y mae'r Rheoliad UE yn gymwys iddynt);
- (g) darpariaeth o'r Rheoliad UE a bennir yn Atodlen 5, ac eithrio pan nad oes angen cydymffurfio â'r ddarpariaeth, yn rhinwedd—
  - (i) esemptiad neu ddarpariaeth drosiannol a bennir yn y Rheoliad UE; neu
  - (ii) rhanddirymiad a ganiateir gan yr awdurdod cymwys o dan Erthygl 18(3) mewn perthynas â gweithrediad diboblogi; neu
- (h) tan 8 Rhagfyr 2019, unrhyw un o baragraffau 1 i 7 o Atodlen 8, i'r graddau y maent yn gymwys yn rhinwedd rheoliad 45 (darpariaeth drosiannol: lladd-dai).

(2) Cyflawnir trosedd os yw person yn methu â chydymffurfio â hysbysiad gorfodi o dan reoliad 38.

Troseddau rhwystro

31. Mae'n drosedd—

- (a) rhwystro'n fwriadol unrhyw berson sy'n ymgymryd â gweithredu'r Rheoliad UE neu'r Rheoliadau hyn;
- (b) heb esgus rhesymol, i fethu â rhoi unrhyw gymorth neu wybodaeth i unrhyw berson o'r fath sy'n gofyn yn rhesymol am y cyfryw gymorth neu wybodaeth;
- (c) rhoi i unrhyw berson o'r fath unrhyw wybodaeth gan wybod ei bod yn anwir neu'n gamarweiniol; neu

PART 5

Offences and penalties

Offences

30.—(1) It is an offence for a person to contravene, or to cause or permit a person to contravene—

- (a) regulation 5(1) or (2) (requirement for a certificate or temporary certificate);
- (b) regulation 12 (requirement for a licence);
- (c) any of paragraphs 3 to 32 of Schedule 1 (additional requirements for slaughterhouses);
- (d) any of paragraphs 4 to 44 of Schedule 2 (additional requirements for killing animals other than in slaughterhouses);
- (e) any of paragraphs 2 to 8 of Schedule 3 (additional requirements for killing animals in accordance with religious rites);
- (f) paragraph 4 or 5 of Schedule 4 (killing animals other than those to which the EU Regulation applies);
- (g) a provision of the EU Regulation specified in Schedule 5, except where it is not necessary to comply with the provision by virtue of—
  - (i) an exemption or transitional provision specified in the EU Regulation; or
  - (ii) a derogation granted by the competent authority under Article 18(3) in relation to a depopulation operation; or
- (h) until 8 December 2019, any of paragraphs 1 to 7 of Schedule 8, to the extent that they apply by virtue of regulation 45 (transitional provision: slaughterhouses).

(2) It is an offence for a person to fail to comply with an enforcement notice under regulation 38.

Obstruction offences

31. It is an offence—

- (a) intentionally to obstruct any person acting in the execution of the EU Regulation or these Regulations;
- (b) without reasonable cause, to fail to give to any such person any assistance or information that that person may reasonably require;
- (c) to furnish to any such person any information knowing it to be false or misleading; or

- (d) methu â dangos dogfen neu gofnod i unrhyw berson o'r fath sy'n gofyn am weld y cyfryw ddogfen neu gofnod.

- (d) to fail to produce a document or record to any such person when required to do so.

Troseddau gan gyrff corfforaethol

32.—(1) Pan fo corff corfforaethol yn euog o drosedd o dan y Rheoliadau hyn, ac os profir bod y drosedd honno wedi ei chyflawni gyda chydysyniad neu ymoddefiad, neu'n briodoladwy i unrhyw esgeulustod, ar ran unrhyw un o'r canlynol—

- (a) cyfarwyddwr, rheolwr, ysgrifennydd neu swyddog cyffelyb arall y corff corfforaethol, neu
(b) person a oedd yn honni gweithredu mewn unrhyw swydd o'r fath,

bydd y person hwnnw, yn ogystal â'r corff corfforaethol, yn euog o'r drosedd.

(2) Ym mharagraff (1) ystyr “cyfarwyddwr” (“*director*”), mewn perthynas â chorff corfforaethol y rheolir ei faterion gan ei aelodau, yw aelod o'r corff corfforaethol.

Cosbau

33.—(1) Mae person sy'n euog o drosedd o dan reoliad 30 neu 31, yn dilyn collfarn ddiannod, yn atebol i ddirwy na fydd yn fwy na lefel 5 ar y raddfa safonol, ac eithrio fel y pennir ym mharagraff (2).

(2) Mae person sy'n euog o drosedd o dan reoliad 30(1)(g) mewn perthynas â thorri Erthygl 3, yn dilyn collfarn ddiannod, yn atebol i ddirwy na fydd yn fwy na lefel 5 ar y raddfa safonol neu ei garcharu am gyfnod na fydd yn hwy na thri mis.

RHAN 6

Gorfodi

Arolygwyr

34. Caiff yr awdurdod cymwys neu awdurdod lleol benodi arolygwyr at y diben o orfodi'r Rheoliad UE a'r Rheoliadau hyn.

Pŵer i fynd i mewn i fangreoeedd

35.—(1) Caiff arolygydd, ar ôl rhoi cyfnod rhesymol o rybudd, fynd i mewn i unrhyw fangre ar adeg resymol o'r dydd at y diben o weithredu neu orfodi'r Rheoliad UE a'r Rheoliadau hyn; ac yn y Rhan hon, mae “mangre” (“*premises*”) yn cynnwys unrhyw dir, adeilad, sied, lloc, daliedydd neu gerbyd o unrhyw ddisgrifiad.

Offences by bodies corporate

32.—(1) Where a body corporate is guilty of an offence under these Regulations, and that offence is proved to have been committed with the consent or connivance of, or to have been attributable to any neglect on the part of—

- (a) a director, manager, secretary or other similar officer of the body corporate, or
(b) a person who was purporting to act in any such capacity,

that person, as well as the body corporate, is guilty of the offence.

(2) In paragraph (1) “director” (“*cyfarwyddwr*”), in relation to a body corporate whose affairs are managed by its members, means a member of the body corporate.

Penalties

33.—(1) A person guilty of an offence under regulation 30 or 31 is liable on summary conviction to a fine not exceeding level 5 on the standard scale, except where specified in paragraph (2).

(2) A person guilty of an offence under regulation 30(1)(g) in relation to a contravention of Article 3 is liable on summary conviction to a fine not exceeding level 5 on the standard scale or to imprisonment for a term not exceeding three months.

PART 6

Enforcement

Inspectors

34. The competent authority or a local authority may appoint inspectors for the purpose of enforcing the EU Regulation and these Regulations.

Power to enter premises

35.—(1) An inspector may, on giving reasonable notice, enter any premises at a reasonable hour for the purpose of executing or enforcing the EU Regulation and these Regulations, and in this Part, “premises” (“*mangre*”) includes any land, building, shed, pen, receptacle or vehicle of any description.

- (2) Nid yw'r gofyniad i roi rhybudd yn gymwys—
- (a) pan fo'r gofyniad wedi ei hepgor gan y meddiannydd;
  - (b) pan fo ymdrechion rhesymol i gytuno ar apwyntiad wedi methu;
  - (c) pan fo arolygydd yn amau'n rhesymol y methir â chydymffurfio â'r Rheoliad UE neu'r Rheoliadau hyn;
  - (d) pan fo arolygydd yn credu'n rhesymol y byddai rhoi rhybudd yn tanseilio'r diben o fynd i mewn; neu
  - (e) mewn argyfwng, pan yw'n ofynnol mynd i mewn ar frys.

(3) Nid yw paragraff (1) yn gymwys mewn perthynas ag unrhyw fangre a ddefnyddir yn gyfan gwbl neu'n bennaf fel annedd breifat, oni roddir yr hawl i fynd i mewn gan warant a roddwyd o dan reoliad 36.

(4) Rhaid i arolygydd, os gofynnir iddo wneud hynny, ddangos dogfen awdurdodi sydd wedi ei dilysu'n briodol.

(5) Rhaid i arolygydd sy'n mynd i mewn i unrhyw fangre wag adael y fangre honno wedi ei diogelu mor effeithiol rhag mynediad diawdurdod ag yr oedd cyn mynd i mewn iddi.

(6) Caiff arolygydd fynd i mewn yng nghwmni'r canlynol—

- (a) pa bynnag bersonau eraill yr ystyria'r arolygydd yn angenrheidiol; a
- (b) unrhyw gynrychiolydd y Comisiwn Ewropeaidd.

Gwarantau

36.—(1) Caiff ynad heddwch, drwy warant lofnodedig, ganiatáu i arolygydd fynd i mewn i fangre, gan ddefnyddio grym rhesymol pe bai angen, os bodlonir yr ynad heddwch, ar sail gwybodaeth ysgrifenedig a roddir ar lw—

- (a) bod seiliau rhesymol ar gyfer mynd i mewn i'r fangre honno at y diben o orfodi'r Rheoliad UE neu'r Rheoliadau hyn; a
- (b) bod unrhyw un o'r amodau ym mharagraff (2) wedi ei fodloni.

(2) Yr amodau yw—

- (a) bod mynediad i'r fangre wedi ei wrthod, neu'n debygol o gael ei wrthod, a hysbysiad o'r bwriad i wneud cais am warant wedi ei roi i'r meddiannydd;
- (b) byddai gofyn am ganiatâd i fynd i mewn i'r fangre, neu roi hysbysiad o'r fath, yn tanseilio'r diben o fynd i mewn;

(2) The requirement to give notice does not apply—

- (a) where the requirement has been waived by the occupier;
- (b) where reasonable efforts to agree an appointment have failed;
- (c) where an inspector has reasonable suspicion of a failure to comply with the EU Regulation or these Regulations;
- (d) where an inspector reasonably believes that giving notice would defeat the object of the entry; or
- (e) in an emergency where entry is required urgently.

(3) Paragraph (1) does not apply in relation to any premises which are used wholly or mainly as a private dwelling house unless a right of entry is conferred by a warrant granted under regulation 36.

(4) An inspector must, if requested to do so, produce a duly authenticated authorisation document.

(5) An inspector who enters any unoccupied premises must leave them as effectively secured against unauthorised entry as they were before entry.

(6) An inspector may be accompanied by—

- (a) such other persons as the inspector considers necessary; and
- (b) any representative of the European Commission.

Warrants

36.—(1) A justice of the peace may, by signed warrant, permit an inspector to enter premises, if necessary by reasonable force, if satisfied, on sworn information in writing—

- (a) that there are reasonable grounds to enter those premises for the purpose of enforcing the EU Regulation or these Regulations; and
- (b) that any of the conditions in paragraph (2) are met.

(2) The conditions are—

- (a) entry to the premises has been, or is likely to be, refused, and notice of the intention to apply for a warrant has been given to the occupier;
- (b) asking for entry to the premises, or giving such a notice, would defeat the object of the entry;

- (c) ei bod yn ofynnol mynd i mewn ar frys; neu
- (d) bod y fangre'n wag neu'r meddiannydd yn absennol dros dro.

(3) Mae gwarant a roddir o dan y rheoliad hwn yn ddilys am dri mis.

Pŵer i arolygu ac ymfael

37.—(1) Caiff arolygydd, a aeth i mewn i fangre at y dibenion o weithredu a gorfodi'r Rheoliad UE neu'r Rheoliadau hyn, wneud y canlynol at y dibenion hynny—

- (a) cyflawni unrhyw archwiliad, ymchwiliad neu brawf;
- (b) gwneud unrhyw ymholiadau, arsylwi ar unrhyw weithrediad neu broses, gwneud unrhyw recordiadau neu dynnu unrhyw ffotograffau;
- (c) arolygu a chwilio'r fangre;
- (d) cymryd samplau (a'u hanfon i'w profi mewn labordy) o unrhyw anifail, carcass neu ran o carcass;
- (e) ymfael mewn unrhyw garcass neu ran o garcass, a chadw'r cyfryw ar gyfer archwilio, ymholi neu brofi ymhellach;
- (f) ymfael mewn unrhyw gyfarpar neu offeryn a'i gadw ar gyfer archwilio, ymholi neu brofi ymhellach;
- (g) cael mynediad i unrhyw gyfrifiadur ac unrhyw gyfarpar cysylltiedig, ac arolygu a gwirio'r data sydd arnynt, a'u gweithrediad;
- (h) ymfael mewn unrhyw gyfrifiaduron a chyfarpar cysylltiedig, at y diben o gopïo data; ond hynny yn unig os yw'r arolygydd yn amau'n rhesymol fod trosedd o dan y Rheoliadau hyn wedi ei chyflawni, ac ar yr amod y dychwelir y cyfrifiaduron a'r cyfarpar cysylltiedig cyn gynted ag y bo'n ymarferol;
- (i) ei gwneud yn ofynnol dangos unrhyw ddogfen neu gofnod ac arolygu a gwneud copi neu echdynnu o'r cyfryw ddogfen neu gofnod; a
- (j) ei gwneud yn ofynnol bod unrhyw berson yn darparu pa bynnag gymorth, gwybodaeth, cyfleusterau neu gyfarpar sy'n rhesymol.

(2) Rhaid i arolygydd—

- (a) cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol, ddarparu i'r person sy'n ymddangos yn gyfrifol am unrhyw eitemau yr ymfaelir ynddynt gan yr arolygydd o dan baragraff (1), dderbynneb ysgrifenedig sy'n nodi'r eitemau hynny; a

- (c) entry is required urgently; or
- (d) the premises are unoccupied or the occupier is temporarily absent.

(3) A warrant under this regulation is valid for three months.

Power to inspect and seize

37.—(1) An inspector who has entered premises for the purposes of executing and enforcing the EU Regulation or these Regulations may for those purposes—

- (a) carry out any examination, investigation or test;
- (b) make any enquiries, observe any operation or process, and take recordings or photographs;
- (c) inspect and search the premises;
- (d) take samples (and send them for laboratory testing) from any animal, carcass or part of a carcass;
- (e) seize and detain any carcass or part of a carcass for further examining, investigating or testing;
- (f) seize and detain any equipment or instrument for further examining, investigating or testing;
- (g) have access to, inspect and check the data on, and operation of, any computer and any associated equipment;
- (h) seize any computers and associated equipment for the purpose of copying data, but only if the inspector has a reasonable suspicion that an offence under these Regulations has been committed, and provided that they are returned as soon as practicable;
- (i) require the production of any document or record and inspect and take a copy of or extract from such document or record; and
- (j) require any person to provide such assistance, information, facilities or equipment as is reasonable.

(2) An inspector must—

- (a) as soon as reasonably practicable, provide to the person appearing to be responsible for any items that the inspector seizes under paragraph (1) a written receipt identifying those items; and

- (b) cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl penderfynu nad oes angen yr eitemau hynny mwyach, eu dychwelyd, ac eithrio rhai sydd i'w defnyddio fel tystiolaeth mewn achos llys.

(3) Pan fo arolygydd wedi ymafael mewn eitemau o dan baragraff (1) i'w defnyddio fel tystiolaeth mewn achos llys ac yna—

- (a) penderfynir yn ddiweddarach—
- (i) na ddygir achos llys; neu
- (ii) nad oes angen yr eitemau hynny bellach fel tystiolaeth mewn achos llys; neu
- (b) cwblhawyd yr achos llys ac ni wnaed gorchymyn gan y llys mewn perthynas â'r eitemau hynny,

rhaid i'r arolygydd ddychwelyd yr eitemau cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol.

Hysbysiadau gorfodi

38.—(1) Hysbysiad gorfodi yw hysbysiad ysgrifenedig sydd—

- (a) yn ei gwneud yn ofynnol bod person yn cymryd camau penodedig i unioni toriad o'r Rheoliad UE neu'r Rheoliadau hyn;
- (b) yn ei gwneud yn ofynnol bod person yn lleihau'r gyfradd weithredu i ba bynnag raddau a bennir yn yr hysbysiad, hyd nes bo'r person hwnnw wedi cymryd camau penodedig i unioni toriad o'r Rheoliad UE neu'r Rheoliadau hyn; neu
- (c) yn gwahardd person rhag cyflawni gweithgaredd, proses neu weithrediad, neu ddefnyddio cyfleusterau neu gyfarpar, a bennir yn yr hysbysiad, hyd nes bo'r person hwnnw wedi cymryd camau penodedig i unioni toriad o'r Rheoliad UE neu'r Rheoliadau hyn.

(2) Caiff arolygydd sydd o'r farn bod person wedi torri, neu ei fod yn torri, y Rheoliad UE neu'r Rheoliadau hyn, gyflwyno hysbysiad gorfodi i'r person hwnnw.

(3) Rhaid i hysbysiad gorfodi—

- (a) datgan bod yr arolygydd o'r farn honno;
- (b) datgan dyddiad ac amser cyflwyno'r hysbysiad;
- (c) enwi derbynnydd yr hysbysiad;
- (d) pennu'r materion sy'n cyfansoddi'r toriad;
- (e) pennu'r camau y mae'n rhaid eu cymryd i unioni'r toriad;
- (f) pennu o fewn pa gyfnod y mae'n rhaid cymryd y camau hynny; ac

- (b) as soon as is reasonably practicable after deciding that those items are no longer required, return them, apart from those to be used as evidence in court proceedings.

(3) Where an inspector has seized items under paragraph (1) for use in evidence in court proceedings and—

- (a) it is subsequently decided—
- (i) that no court proceedings are to be brought; or
- (ii) that those items are no longer needed as evidence in court proceedings; or
- (b) the court proceedings are completed and no order in relation to those items has been made by the court,

an inspector must return the items as soon as is reasonably practicable.

Enforcement notices

38.—(1) An enforcement notice is a notice in writing—

- (a) requiring a person to take specified steps to remedy a contravention of the EU Regulation or these Regulations;
- (b) requiring a person to reduce the rate of operation to such extent as is specified in the notice until that person has taken specified steps to remedy a contravention of the EU Regulation or these Regulations; or
- (c) prohibiting a person from carrying on an activity, process or operation, or using facilities or equipment, specified in the notice until that person has taken specified steps to remedy a contravention of the EU Regulation or these Regulations.

(2) An inspector who is of the opinion that a person has contravened or is contravening the EU Regulation or these Regulations may serve on that person an enforcement notice.

(3) An enforcement notice must—

- (a) state that the inspector is of that opinion;
- (b) state the date and time of service of the notice;
- (c) identify the recipient of the notice;
- (d) specify the matters constituting the contravention;
- (e) specify the steps that must be taken to remedy the contravention;
- (f) specify the period within which those steps must be taken; and

(g) rhoi manylion am yr hawl i apelio yn erbyn yr hysbysiad.

(4) Rhaid i berson y cyflwynir hysbysiad gorfodi iddo gydymffurfio â'r hysbysiad ar gost y person hwnnw ei hunan.

(5) Os na chydymffurfir â hysbysiad gorfodi, caiff yr arolygydd drefnu i gydymffurfio â'r hysbysiad ar gost y person y cyflwynwyd yr hysbysiad iddo.

(6) Rhaid i arolygydd gyflwyno hysbysiad cwblhau os bodlonir yr arolygydd, ar ôl cyflwyno'r hysbysiad gorfodi, fod y person wedi cymryd y camau a bennwyd yn yr hysbysiad ar gyfer unioni'r toriad.

(7) Os digwydd i arolygydd beidio â chael ei fodloni fel y darperir ar ei gyfer ym mharagraff (6), caiff yr arolygydd, drwy hysbysiad ysgrifenedig, wrthod cyflwyno hysbysiad cwblhau, a rhaid i'r hysbysiad—

- (a) rhoi rhesymau am y gwrthodiad; a
- (b) rhoi manylion am yr hawl i apelio yn erbyn y penderfyniad.

(8) Mae hysbysiad gorfodi yn peidio â chael effaith pan ddyroddir hysbysiad cwblhau.

(9) Caiff arolygydd, ar unrhyw adeg, mewn ysgrifen, dynnu'n ôl neu amrywio hysbysiad gorfodi.

Apelau yn erbyn hysbysiadau gorfodi

39.—(1) Caiff person a dramgwyddwyd gan—

- (a) penderfyniad arolygydd i gyflwyno hysbysiad gorfodi; neu
- (b) penderfyniad arolygydd i wrthod dyroddi hysbysiad cwblhau,

apelio yn erbyn y penderfyniad.

(2) Mae'r hawl i apelio i Dribiwnlys yr Haen Gyntaf.

(3) Ni fydd hysbysiad gorfodi yn cael ei atal dros dro tra bo apêl yn yr arfaeth, oni fydd y Tribiwnlys Haen Gyntaf yn gorchymyn yn wahanol.

(4) Yn dilyn apêl, caiff y Tribiwnlys Haen Gyntaf naill ai ddiddymu neu gadarnhau'r hysbysiad gorfodi, gydag addasiadau neu hebddynt, neu wneud pa bynnag orchymyn yr ystyria'n briodol ynghylch gwrthodiad i gyflwyno hysbysiad cwblhau.

Pŵer awdurdod lleol i erlyn

40. Caiff awdurdod lleol erlyn am unrhyw drosedd o dan y Rheoliadau hyn.

(g) give details of the right of appeal against the notice.

(4) A person on whom an enforcement notice is served must comply with it at that person's own expense.

(5) If an enforcement notice is not complied with, the inspector may arrange for it to be complied with at the expense of the person on whom it was served.

(6) An inspector must serve a completion notice if, after service of the enforcement notice, the inspector is satisfied that the person has taken the steps specified in the notice to remedy the contravention.

(7) In the event of an inspector not being satisfied as provided for in paragraph (6), the inspector may, by notice in writing, refuse to serve a completion notice and the notice must—

- (a) give reasons for the refusal; and
- (b) give details for the right of appeal against the decision.

(8) An enforcement notice ceases to have effect on the issue of a completion notice.

(9) An inspector may at any time withdraw or vary an enforcement notice in writing.

Appeals against enforcement notices

39.—(1) A person who is aggrieved by—

- (a) a decision of an inspector to serve an enforcement notice; or
- (b) a decision of an inspector to refuse to issue a completion notice,

may appeal against it.

(2) The right of appeal is to the First-tier Tribunal.

(3) An enforcement notice is not suspended pending an appeal unless the First-tier Tribunal orders otherwise.

(4) On appeal the First-tier Tribunal may either cancel or confirm the enforcement notice, with or without modification, or make such order as it thinks fit as regards refusal to serve a completion notice.

Power of local authority to prosecute

40. A local authority may prosecute any offence under these Regulations.

Terfyn amser ar gyfer erlyniadau

41.—(1) Er gwaethaf adran 127(1) o Ddeddf Llysoedd Ynadon 1980(1), caiff llys ynadon roi unrhyw wybodaeth ar brawf sy'n ymwneud â throsedd o dan y Rheoliadau hyn os rhoddir yr wybodaeth gerbron—

- (a) cyn diwedd y cyfnod o dair blynedd sy'n cychwyn gyda dyddiad cyflawni'r drosedd; a
- (b) cyn diwedd y cyfnod o chwe mis sy'n cychwyn gyda dyddiad y daeth yr erlynydd i wybod am dystiolaeth a ystyrir yn ddigonol gan yr erlynydd i gyfiawnhau dwyn yr achos.

(2) At ddibenion paragraff (1)(b)—

- (a) mae tystysgrif a lofnodwyd gan neu ar ran yr erlynydd, ac yn datgan y dyddiad y daeth yr erlynydd i wybod am dystiolaeth o'r fath yn dystiolaeth derfynol o'r ffaith honno; a
- (b) rhaid trin tystysgrif sy'n datgan y mater hwnnw ac yn honni ei bod wedi ei llofnodi felly fel pe bai wedi ei llofnodi felly, oni phrofir i'r gwrthwyneb.

RHAN 7

Darpariaethau amrywiol

Hysbysiadau

42.—(1) Caniateir rhoi unrhyw hysbysiad y mae'n ofynnol, neu yr awdurdodir, ei gyflwyno o dan y Rheoliadau hyn i unrhyw berson drwy—

- (a) ei ddanfôn i'r person;
- (b) ei adael yng nghyfeiriad priodol y person; neu
- (c) ei anfon drwy'r post at y person yn y cyfeiriad hwnnw.

(2) Caniateir cyflwyno unrhyw hysbysiad o'r fath—

- (a) yn achos corff corfforaethol, i swyddog y corff hwnnw; neu
- (b) yn achos partneriaeth atebolrwydd cyfyngedig, i bartner neu i berson sydd â rheolaeth ar, neu sy'n rheoli, busnes y bartneriaeth.

(3) At ddibenion y rheoliad hwn ac adran 7 o Ddeddf Dehongli 1978(2) (cyflwyno dogfennau drwy'r post) yn y modd y'i cymhwysir i'r rheoliad hwn, cyfeiriad priodol unrhyw berson y cyflwynir hysbysiad iddo yw—

Time limit for prosecutions

41.—(1) Notwithstanding section 127(1) of the Magistrates' Courts Act 1980(1), a magistrates' court may try any information relating to an offence under these Regulations if the information is laid—

- (a) before the end of the period of three years beginning with the date of the commission of the offence; and
- (b) before the end of the period of six months beginning with the date on which evidence which the prosecutor thinks is sufficient to justify the proceedings comes to the prosecutor's knowledge.

(2) For the purposes of paragraph (1)(b)—

- (a) a certificate signed by or on behalf of the prosecutor and stating the date on which such evidence came to the prosecutor's knowledge is conclusive evidence of that fact; and
- (b) a certificate stating that matter and purporting to be so signed is treated as so signed unless the contrary is proved.

PART 7

Miscellaneous provisions

Notices

42.—(1) Any notice required or authorised to be served under these Regulations to any person may be given by—

- (a) delivering it to the person;
- (b) leaving it at the person's proper address; or
- (c) sending it by post to the person at that address.

(2) Any such notice may—

- (a) in the case of a body corporate, be served on an officer of the body; or
- (b) in the case of a limited liability partnership, be served on a partner or a person having the control or management of the partnership business.

(3) For the purposes of this regulation and section 7 of the Interpretation Act 1978(2) (service of documents by post) in its application to this regulation, the proper address of any person on whom a notice is to be served is—

---

(1) 1980 p.43.
(2) 1978 p.30.

---

(1) 1980 c.43.
(2) 1978 c.30.

- (a) yn achos corff corfforaethol, cyfeiriad swyddfa gofrestrdig neu brif swyddfa'r corff;
- (b) yn achos partneriaeth atebolrwydd cyfyngedig, cyfeiriad swyddfa gofrestrdig neu brif swyddfa'r bartneriaeth;
- (c) yn achos person y cyflwynir hysbysiad iddo gan ddibynnu ar baragraff (2), cyfeiriad priodol y corff corfforaethol neu'r bartneriaeth dan sylw; a
- (d) mewn unrhyw achos arall, y cyfeiriad olaf sy'n hysbys ar gyfer y person dan sylw.

(4) Os yw person y mae hysbysiad i'w gyflwyno iddo o dan y Rheoliadau hyn wedi pennu cyfeiriad ar gyfer cyflwyno hysbysiad o'r fath, rhaid trin y cyfeiriad hwnnw hefyd, at ddibenion y rheoliad hwn ac adran 7 o Ddeddf Dehongli 1978 yn y modd y'i cymhwysir i'r rheoliad hwn, fel cyfeiriad priodol y person hwnnw.

(5) Os na ellir canfod enw neu gyfeiriad unrhyw feddiannydd mangre y mae hysbysiad i'w gyflwyno iddo o dan y Rheoliadau hyn ar ôl gwneud ymholiadau rhesymol, caniateir cyflwyno'r hysbysiad drwy ei adael mewn man amlwg ynghlwm wrth adeilad neu wrthrych yn y fangre.

(6) Yn y rheoliad hwn—

- (a) nid yw “corff corfforaethol” (“*body corporate*”) yn cynnwys partneriaeth atebolrwydd cyfyngedig; a
- (b) mae cyfeiriadau at gyflwyno'n cynnwys cyfeiriadau at ymadroddion tebyg (megis rhoi neu anfon).

Diwygiadau canlyniadol ac atodol

43. Mae Atodlen 6 (diwygiadau canlyniadol ac atodol) yn cael effaith.

Darpariaeth drosiannol: tystysgrifau

44. Mae Atodlen 7 (darpariaethau trosiannol – tystysgrifau) yn cael effaith.

Darpariaeth drosiannol: lladd-dai (llunwedd, adeiladwaith a chyfarpar)

45.—(1) Mae paragraff (2) yn gymwys mewn perthynas â lladd-dy sy'n gweithredu yn union cyn 1 Ionawr 2013, ond nid yw'n gymwys mewn perthynas ag—

- (a) unrhyw lunwedd neu adeiladwaith newydd mewn lladd-dy o'r fath (neu walfeydd cysylltiedig) a roddir ar waith ar ôl y dyddiad hwnnw; neu

- (a) in the case of a body corporate, the address of the registered or principal office of the body;
- (b) in the case of a limited liability partnership, the address of the registered or principal office of the partnership;
- (c) in the case of a person on whom the notice is served in reliance on paragraph (2), the proper address of the body corporate or partnership in question; and
- (d) in any other case, the last known address of the person in question.

(4) If a person on whom a notice is to be served under these Regulations has specified an address for service of such a notice, that address is also to be treated, for the purposes of this regulation and section 7 of the Interpretation Act 1978 in its application to this regulation, as that person's proper address.

(5) If the name or address of any occupier of premises on whom a notice is to be served under these Regulations cannot, after reasonable inquiry, be ascertained, the notice may be served by leaving it conspicuously affixed to a building or object on the premises.

(6) In this regulation—

- (a) “body corporate” (“*corff corfforaethol*”) does not include a limited liability partnership; and
- (b) references to serving include references to similar expressions (such as giving or sending).

Consequential and supplementary amendments

43. Schedule 6 (consequential and supplementary amendments) has effect.

Transitional provision: certificates

44. Schedule 7 (transitional provisions - certificates) has effect.

Transitional provision: slaughterhouses (layout, construction and equipment)

45.—(1) Paragraph (2) applies in relation to a slaughterhouse in operation immediately before 1 January 2013, but does not apply in relation to—

- (a) any new layout or construction of such a slaughterhouse (or associated lairage) brought into operation after that date; or

- (b) unrhyw gyfarpar newydd a ddefnyddir mewn lladd-dy o'r fath ac a roddir ar waith ar ôl y dyddiad hwnnw.

(2) Mewn perthynas â lladd-dy y mae'r paragraff hwn yn gymwys iddo, tan 8 Rhagfyr 2019—

- (a) nid yw Erthygl 14(1) ac Atodiad II yn gymwys; a
- (b) mae Atodlen 8 yn gymwys.

Dirymiadau

46. Mae'r offerynnau a'r deddfiadau canlynol wedi eu dirymu mewn perthynas â Chymru—

- (a) Rheoliadau Lles Anifeiliaid (Cigydda neu Ladd) 1995(1);
- (b) Rheoliadau Lles Anifeiliaid (Cigydda neu Ladd) (Diwygio) 1999(2);
- (c) rheoliad 10(3) o Reoliadau Deddf Safonau Bwyd 1999 (Darpariaethau Trosiannol a Chanlyniadol ac Arbedion) (Cymru a Lloegr) 2000(3) a Rhan 3 o Atodlen 8 i'r Rheoliadau hynny; a
- (d) Rheoliadau Lles Anifeiliaid (Cigydda neu Ladd) (Diwygio) (Cymru) 2007(4).

Alun Davies

Y Gweinidog Cyfoeth Naturiol a Bwyd, un o Weinidogion Cymru

8 Ebrill 2014

- (b) any new equipment used in such a slaughterhouse and brought into operation after that date.

(2) In relation to a slaughterhouse to which this paragraph applies, until 8 December 2019—

- (a) Article 14(1) and Annex II do not apply; and
- (b) Schedule 8 applies.

Revocations

46. The following instruments and enactments are revoked in relation to Wales—

- (a) the Welfare of Animals (Slaughter or Killing) Regulations 1995(1);
- (b) the Welfare of Animals (Slaughter or Killing) (Amendment) Regulations 1999(2);
- (c) regulation 10(3) of, and Part 3 of Schedule 8 to, the Food Standards Act 1999 (Transitional and Consequential Provisions and Savings) (England and Wales) Regulations 2000(3); and
- (d) the Welfare of Animals (Slaughter or Killing) (Amendment) (Wales) Regulations 2007(4).

Alun Davies

Minister for Natural Resources and Food, one of the Welsh Ministers

8 April 2014

---

(1) O.S. 1995/731; yr offerynnau diwygio sy'n berthnasol o ran Cymru yw O.S. 1999/400, 2000/656 a 2007/2461 (Cy.208).
(2) O.S. 1999/400.
(3) O.S. 2000/656.
(4) O.S. 2007/2461 (Cy.208).

---

(1) S.I. 1995/731; relevant amending instruments, in relation to Wales, are S.I. 1999/400, 2000/656 and 2007/2461 (W.208).
(2) S.I. 1999/400.
(3) S.I. 2000/656.
(4) S.I. 2007/2461 (W.208).

ATODLEN 1 Rheoliad 25
GOFYNIION YCHWANEGOL AR
GYFER LLADD-DAI

RHAN 1
Rhagarweiniol

Dehongli

1. Yn yr Atodlen hon, ystyr “anifail” (“*animal*”) yw anifeiliaid carnegaled, cilgnowyr, moch, cwningod, dofednod neu ratidau.

Cwmpas

2. Mae'r Atodlen hon yn gymwys mewn perthynas â lladd anifeiliaid mewn lladd-dy.

RHAN 2

Llunwedd, adeiladwaith a chyfarpar lladd-dai

Gofynion cyffredinol

3. Rhaid i weithredwr y busnes sicrhau—

- (a) bod gan y busnes gyfarpar a chyfleusterau addas ar gael at y diben o ddadlwytho anifeiliaid o foddion cludo;
- (b) nad oes unrhyw ymylon neu allwthiadau miniog y gallai anifail ddod i gyffyrddiad â hwy;
- (c) bod y man lladd wedi'i leoli mewn ffordd sy'n lleihau i'r eithaf yr angen i drin yr anifail ar unrhyw adeg cyn ei ladd;
- (d) bod unrhyw offeryn, cyfarpar ffrwyno, cyfarpar arall neu osodiad a ddefnyddir ar gyfer stynio neu ladd, wedi eu dylunio, adeiladu a'u cynnal fel eu bod yn hwyluso stynio neu ladd yn gyflym ac effeithiol; ac
- (e) bod unrhyw ddiffyg a ganfyddir mewn cyfarpar wrth gefn ar gyfer stynio neu ladd yn cael ei unioni ar unwaith.

Anifeiliaid a ddanfonir ac eithrio mewn cynwysyddion

4. Rhaid i weithredwr y busnes sicrhau—

- (a) bod uchder a dyluniad y cyfarpar ar gyfer dadlwytho anifeiliaid, a ddanfonir rywffod

SCHEDULE 1 Regulation 25
ADDITIONAL REQUIREMENTS FOR
SLAUGHTERHOUSES

PART 1
Introductory

Interpretation

1. In this Schedule, “animal” (“*anifail*”) means solipeds, ruminants, pigs, rabbits, poultry or ratites.

Scope

2. This Schedule applies to the killing of animals in a slaughterhouse.

PART 2

Layout, construction and equipment of slaughterhouses

General requirements

3. The business operator must ensure that—

- (a) it has suitable equipment and facilities available for the purpose of unloading animals from means of transport;
- (b) there are no sharp edges or protrusions with which an animal may come into contact;
- (c) the place of killing is sited in such a way as to minimise handling of the animal at any time up to the point of killing;
- (d) any instrument, restraining equipment, other equipment or installation which is used for stunning or killing is designed, constructed and maintained so as to facilitate rapid and effective stunning or killing; and
- (e) any defect found in back-up stunning or killing equipment is rectified forthwith.

Animals delivered other than in containers

4. The business operator must ensure that—

- (a) equipment for unloading animals delivered other than in containers is of a suitable height

heblaw mewn cynwysyddion, yn addas at y diben hwnnw, gyda llawr gwrthlithro ac, os oes angen, ochrau diogelwch o boptu; a

- (b) bod y rampiau ymadael a mynediad yn goleddfu cyn lleied ag y bo modd.

Gwalfeydd ac eithrio gwalfeydd mewn caeau

5. Rhaid i weithredwr y busnes sicrhau—

- (a) bod nifer digonol o lociau yn y lladd-dy i ddarparu gwalfeydd addas i'r anifeiliaid a'u diogelu rhag effeithiau amodau tywydd garw; a
- (b) bod y gwalfeydd—
  - (i) wedi eu hawyru yn ddigonol er mwyn sicrhau y cedwir y tymheredd, lleithder cymharol yr aer a'r lefelau amonia o fewn terfynau nad ydynt yn niweidiol i anifail, o ystyried yr eithafion tymheredd a lleithder y gellir eu disgwyl; a
  - (ii) bod ynddynt reseli, mansieri neu gyfarpar arall, digonol o ran nifer a maint i fwydo'r anifeiliaid a gaethiwir yn y gwalfeydd, wedi eu gosod yn barhaol os yw'n ymarferol, a'u hadeiladu a'u lleoli fel eu bod o fewn cyrraedd yn hwylus i'r anifeiliaid, yn hawdd i'w llenwi ac yn anodd i'w difwyno.

Gwalfeydd mewn caeau

6. Rhaid i weithredwr y busnes sicrhau bod gwalfa mewn cae—

- (a) yn cael ei chynnal mewn cyflwr a fydd yn sicrhau na fydd anifail mewn perygl o niwed corfforol neu gemegol neu niwed arall i'w iechyd; a
- (b) bod ynddi reseli, mansieri neu gyfarpar arall, digonol o ran nifer a maint i fwydo'r anifeiliaid a gaethiwir ynddi, wedi eu gosod yn barhaol os yw'n ymarferol, a'u hadeiladu a'u lleoli fel eu bod o fewn cyrraedd yn hwylus i'r anifeiliaid, yn hawdd i'w llenwi ac yn anodd i'w difwyno.

Llinellau gefynnu

7. Rhaid i weithredwr y busnes sicrhau bod mynediad hwylus at unrhyw linell gefynnu neu gyfarpar prosesu a ddefnyddir ar gyfer dofednod byw, ac at reolyddion unrhyw gyfarpar o'r fath.

and design for that purpose, has non-slip flooring and, if necessary, is provided with lateral protection; and

- (b) exit and entry ramps have the minimum possible incline.

Lairages other than field lairages

5. The business operator must ensure that—

- (a) a sufficient number of pens are provided at the slaughterhouse for adequate lairaging of the animals with protection from the effects of adverse weather conditions; and
- (b) a lairage has—
  - (i) adequate ventilation to ensure that temperature, air relative humidity and ammonia levels are kept within limits that are not harmful to an animal, taking into account the extremes of temperature and humidity which may be expected; and
  - (ii) racks, mangers or other equipment adequate in number and size for the feeding of animals confined in the lairage, fixed where practicable, and constructed and placed so that they are easily accessible to the animals, can readily be filled and cannot readily be fouled.

Field lairages

6. The business operator must ensure that a field lairage—

- (a) is maintained in such condition as to ensure that no animal is subjected to any physical, chemical or other health hazard; and
- (b) has racks, mangers or other equipment adequate in number and size for the feeding of animals confined in the lairage, fixed where practicable, and constructed and placed so that they are easily accessible to the animals, can readily be filled and cannot readily be fouled.

Shackle lines

7. The business operator must ensure that there is ready access to any shackle line or processing equipment used for live poultry and to any controls of such equipment.

Llociau stynio

8. Rhaid i weithredwr y busnes sicrhau bod lloc stynio, a ddefnyddir i ffrwyno anifeiliaid buchol llawn-dwf at y diben o'u stynio wedi ei adeiladu fel ei fod—

- (a) yn caniatáu caethiwo un anifail ar y tro ynddo heb beri anghysur iddo;
- (b) yn rhwystro anifail a gaethiwir ynddo rhag symud unrhyw bellter sylweddol ymlaen, yn ôl nac i'r ochr;
- (c) yn cyfyngu ar symudiad pen anifail a gaethiwir ynddo, i ganiatáu stynio manwl gywir, a chaniatáu rhyddhau pen yr anifail ar unwaith ar ôl stynio'r anifail; a
- (d) yn caniatáu mynediad dirwysr at dalcen anifail a gaethiwir ynddo.

Cyfleusterau ar gyfer ceffylau

9. Os yw'r lladd-dy yn un y lleddir ceffylau ynddo, rhaid i weithredwr y busnes sicrhau—

- (a) y darperir ystafell neu gilfach ar wahân ar gyfer lladd ceffylau; a
- (b) bod rhaid i walfa y caethiwir ceffyl ynddi gynnwys o leiaf un stâl rydd, a adeiladwyd mewn modd sy'n lleihau i'r eithaf y perygl y gall ceffyl anafu ei hunan neu unrhyw anifail arall a gaethiwir yn y walfa honno.

RHAN 3

Gweithrediadau trin

Gofynion cyffredinol

10. Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â symud anifeiliaid neu ddarparu gwalfeydd iddynt sicrhau—

- (a) y diogelir pob anifail rhag effeithiau amodau tywydd garw ac y darperir awyru digonol ar ei gyfer;
- (b) os yw anifail wedi dioddef tymheredd uchel mewn tywydd llaith, y defnyddir dull priodol i'w oeri;
- (c) tra'n aros i ladd anifail sy'n sâl neu'n anabl, y cedwir yr anifail hwnnw ar wahân i unrhyw anifail nad yw'n sâl neu'n anabl; a
- (d) nad oes neb yn llusgo anifail sydd wedi ei stynio neu'i ladd dros unrhyw anifail arall nad yw wedi ei stynio neu'i ladd.

Stunning pens

8. The business operator must ensure that a stunning pen used to restrain adult bovine animals for the purpose of stunning is constructed so as to—

- (a) permit one animal at a time to be confined in it without discomfort;
- (b) prevent any substantial movement forwards, backwards or sideways of an animal confined in it;
- (c) restrict the movement of the head of an animal confined in it so as to permit accurate stunning and allow the head of an animal to be released immediately after the animal has been stunned; and
- (d) allow unimpeded access to the forehead of an animal confined in it.

Facilities for horses

9. Where a slaughterhouse is one in which horses are killed, the business operator must ensure that—

- (a) a separate room or bay is provided for the killing of horses; and
- (b) a lairage in which a horse is confined, must contain at least one loose box which is so constructed as to minimise the danger of a horse injuring itself or any other animal confined in that lairage.

PART 3

Handling operations

General requirements

10. The business operator and any person engaged in the movement or lairaging of animals must ensure that—

- (a) every animal is protected from adverse weather conditions and is provided with adequate ventilation;
- (b) if an animal has been subjected to high temperatures in humid weather, it is cooled by appropriate means;
- (c) pending the killing of a sick or disabled animal, it is kept apart from any animal which is not sick or disabled; and
- (d) no person drags an animal which has been stunned or killed over any other animal which has not been stunned or killed.

Arolygu anifeiliaid

11. Rhaid i weithredwr y busnes sicrhau yr arolygir cyflwr pob anifail a stad ei iechyd, o leiaf bob bore a min nos, gan weithredwr y busnes neu gan berson cymwys sy'n gweithredu ar ran gweithredwr y busnes.

Anifeiliaid sydd wedi profi poen neu ddiodefaint ac anifeiliaid nas diddyfnwyd

12. Heb leihau effaith paragraff 1.5 ac 1.11 o Atodiad III, rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â symud anifeiliaid neu ddarparu gwalfeydd iddynt sicrhau bod anifeiliaid fel a ganlyn yn cael eu lladd ar unwaith—

- (a) anifeiliaid sydd wedi profi poen neu ddiodefaint wrth eu cludo neu ar ôl cyrraedd; a
- (b) anifeiliaid sy'n rhy ifanc i gymryd bwyd anifeiliaid solet.

Anifeiliaid a ddanfonir ac eithrio mewn cynwysyddion

13. Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â symud neu ddarparu gwalfeydd i anifeiliaid a ddanfonir ac eithrio mewn cynhwysydd sicrhau—

- (a) y cymerir gofal i beidio â dychryn, cynhyrfu na cham-drin anifail;
- (b) na chaiff unrhyw anifail ei droi ben i waered; ac
- (c) nad eir ag unrhyw anifail i'r man lladd oni ellir ei ladd heb oedi.

Gyrru anifeiliaid

14. Ni chaiff neb arwain na gyrru anifail dros dir neu lawr y mae ei natur neu'i gyflwr yn debygol o beri i'r anifail lithro neu syrthio.

Symud anifeiliaid â gofal

15. Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â symud anifeiliaid sicrhau bod pob anifail yn cael ei symud â gofal, a phan fo angen, bod anifeiliaid yn cael eu harwain fesul un.

Offerynnau ar gyfer arwain anifeiliaid

16. Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â symud anifeiliaid sicrhau bod unrhyw offeryn a fwriedir ar gyfer arwain anifail yn cael ei ddefnyddio at y diben hwnnw'n unig, a hynny am gyfnodau byr yn unig, ac ar anifeiliaid unigol.

Inspection of animals

11. The business operator must ensure that the condition and state of health of every animal is inspected at least every morning and evening by the business operator or by a competent person acting on the business operator's behalf.

Animals which have experienced pain or suffering and unweaned animals

12. Without prejudice to paragraph 1.5 and 1.11 of Annex III, the business operator and any person engaged in the movement or lairaging of animals must ensure that the following animals are killed immediately—

- (a) animals which have experienced pain or suffering during transport or following arrival; and
- (b) animals which are too young to take solid feed.

Animals delivered other than in containers

13. The business operator and any person engaged in the movement or lairaging of animals which are delivered other than in a container must ensure that—

- (a) care is taken not to frighten, excite or mistreat an animal;
- (b) no animal is overturned; and
- (c) no animal is taken to the place of killing unless it can be killed without delay.

The driving of animals

14. No person may lead or drive an animal over ground or floor, the nature or condition of which is likely to cause the animal to slip or fall.

Moving animals with care

15. The business operator and any person engaged in the movement of animals must ensure that every animal is moved with care and, when necessary, that animals are led individually.

Instruments for guiding animals

16. The business operator and any person engaged in the movement of animals must ensure that any instrument intended for guiding an animal is used solely for that purpose and only for short periods on individual animals.

Gwalfeydd ar gyfer anifeiliaid

17. Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â darparu gwalfeydd i anifeiliaid sicrhau y darperir bwyd iddynt mewn ffordd a fydd yn caniatáu i'r anifeiliaid fwydo heb darfu arnynt yn ddiangen.

RHAN 4

Gweithrediadau ffrwyno

Gofyniad cyffredinol

18. Ni chaiff neb stynio na lladd anifail heb ffrwyno'r anifail mewn modd priodol.

Ffrwyno anifeiliaid buchol

19. Heb leihau cyffredinolrwydd paragraff 18, ni chaiff neb stynio na lladd anifail buchol llawn-dwf oni fydd yr anifail, ar yr adeg y'i stynir neu y'i lleddir, wedi ei gaethiwo mewn lloc stynio neu loc ffrwyno sydd (yn y ddau achos) mewn cyflwr gweithredol da.

Hongian dofednod

20. Nid yw'r gwaharddiad yn Erthygl 15(3)(a) (hongian neu godi anifeiliaid sy'n ymwybodol) yn gymwys yn achos dofednod, y caniateir eu hongian ar gyfer eu stynio neu'u lladd, ar yr amod y cymerir camau priodol i sicrhau bod y dofednod wedi ymlacio'n ddigonol i'w stynio neu'u lladd yn effeithiol a heb oedi'n ormodol.

Llinellau gefynnu

21.—(1) Ni chaiff neb weithredu llinell gefynnu oni bai—

- (a) bod modd lleddfu unrhyw boen, trallod neu ddiodefaint diangen y mae'n ymddangos y dioddefir gan ddofednod sy'n hongian o'r gefynnau, neu dynnu dofednod o'r gefynnau; a
- (b) bod cyflymder gweithredu'r llinell gefynnu yn galluogi cyflawni unrhyw weithred neu weithrediad arfaethedig, ar neu mewn perthynas â'r dofednod sy'n hongian o'r llinell gefynnu, heb frysio'n ormodol a chan roi sylw priodol i les y dofednod.

Lairaging of animals

17. The business operator and any person engaged in the lairaging of animals must ensure that food is provided in a way which will permit the animals to feed without unnecessary disturbance.

PART 4

Restraining operations

General requirement

18. No person may stun or kill an animal without restraining it in an appropriate manner.

Restraining bovine animals

19. Without prejudice to the generality of paragraph 18, no person may stun or kill an adult bovine animal unless at the time it is stunned or killed it is confined in a stunning pen or in a restraining pen which (in either case) is in good working order.

Suspending poultry

20. The prohibition in Article 15(3)(a) (suspending or hoisting conscious animals) does not apply in the case of poultry which may be suspended for stunning or killing provided that appropriate measures are taken to ensure that, at the point of being stunned or killed, the poultry are in a sufficiently relaxed state for stunning or killing to be carried out effectively and without undue delay.

Shackle lines

21.—(1) No person may operate a shackle line unless—

- (a) it is possible to relieve any avoidable pain, distress or suffering which poultry suspended from shackles appear to be suffering or to remove poultry from the shackles; and
- (b) the speed at which the shackle line is operated is such that any act or operation intended to be performed in relation to, or on, poultry suspended from it can be performed without undue haste and with proper regard for the welfare of the poultry.

(2) Ni chaiff neb, mewn cysylltiad â stynio neu ladd dofednod, ddefnyddio llinell gefynnu, peiriant neu gyfarpar arall, oni ddefnyddir y cyfryw mewn cysylltiad â stynio neu ladd dofednod o'r math, y maint a'r pwysau y dyluniwyd y llinell gefynnu, y peiriant neu'r cyfarpar arall ar eu cyfer, ac eithrio mewn argyfwng pan ddefnyddir y cyfryw i leddfu dioddefaint.

Gweithrediadau ffrwyno

22. Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â stynio neu ladd anifail sicrhau bod anifail y bwriedir ei stynio neu'i ladd drwy weithredu dull mecanyddol neu drydanol ar y pen, yn cael ei gyflwyno mewn safle sy'n galluogi lleoli a gweithredu'r cyfarpar yn rhwydd, yn fanwl gywir ac am yr amser priodol.

RHAN 5

Gweithrediadau stynio a lladd

Gofynion cyffredinol

23.—(1) Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â stynio neu ladd anifail sicrhau bod unrhyw offeryn, cyfarpar ffrwyno, gosodiad neu gyfarpar arall a ddefnyddir ar gyfer stynio neu ladd yn cael ei ddefnyddio mewn ffordd sy'n hwyluso stynio neu ladd yn gyflym ac effeithiol.

(2) Yn achos stynio syml, ni chaiff neb stynio anifail onid oes modd lladd yr anifail heb oedi.

Bolltau caeth treiddiol

24.—(1) Ni chaiff neb ddefnyddio dyfais bollt gaeth dreiddiol i stynio anifail oni bai—

- (a) yn ddarostyngedig i is-baragraff (3), y lleolir ac y defnyddir y ddyfais er mwyn sicrhau bod y bollt yn treiddio i mewn i gortecs yr ymennydd; a
- (b) y defnyddir cetrissen neu bropelydd arall o'r cryfder priodol, yn unol â chyfarwyddiadau'r gwneuthurwr, er mwyn cynhyrchu styniad effeithiol.

(2) Ni chaiff neb saethu anifail buchol y tu ôl i'r pen.

(3) Ni chaiff neb saethu dafad neu afr y tu ôl i'r pen, oni fydd presenoldeb cyrn yn rhwystro defnyddio'r rhan uchaf neu ran flaen y pen, ac os felly caniateir ei saethu y tu ôl i'r pen, ar yr amod—

- (a) y lleolir yr ergyd yn union y tu ôl i waelod y cyrn, gan anelu tuag at y geg; a

(2) No person may, in connection with the stunning or killing of poultry, use a shackle line, machine or other equipment unless it is used in connection with the stunning or killing of poultry of the type, size and weight for which it was designed, save in an emergency where it is used to relieve suffering.

Restraining operations

22. The business operator and any person engaged in the stunning or killing of an animal must ensure that an animal which is to be stunned or killed by mechanical or electrical means applied to the head is presented in such a position that the equipment can be applied and operated easily, accurately and for the appropriate time.

PART 5

Stunning and killing operations

General requirements

23.—(1) The business operator and any person engaged in the stunning or killing of an animal must ensure that any instrument, restraining equipment, installation or other equipment which is used for stunning or killing is used in such a way as to facilitate rapid and effective stunning or killing.

(2) In the case of simple stunning, no person may stun an animal unless it is possible to kill it without delay.

Penetrative captive bolts

24.—(1) No person may use a penetrative captive bolt device to stun an animal unless—

- (a) subject to sub-paragraph (3), the device is positioned and applied so as to ensure that the bolt enters the cerebral cortex; and
- (b) the correct strength of cartridge or other propellant is used, in accordance with the manufacturer's instructions, to produce an effective stun.

(2) No person may shoot a bovine animal in the back of the head.

(3) No person may shoot a sheep or goat in the back of the head, unless the presence of horns prevents use of the top or the front of the head, in which case it may be shot in the back of the head provided that—

- (a) the shot is placed immediately behind the base of the horns and aimed towards the mouth; and

- (b) y cychwynnir gwaedu o fewn 15 eiliad ar ôl saethu, neu y lleddir y ddafad neu'r afr drwy weithdrefn arall o fewn 15 eiliad ar ôl saethu.

(4) Rhaid i berson sy'n defnyddio dyfais bollt gaeth wirio bod y follt wedi dychwelyd i'w lle yr holl ffordd ar ôl pob ergyd ac os nad yw'r follt wedi dychwelyd felly, rhaid iddo sicrhau na ddefnyddir y ddyfais honno drachefn hyd nes bo'r ddyfais wedi ei hatgyweirio.

Bolltau caeth anhreiddiol

25. Ni chaiff neb stynio anifail gan ddefnyddio bollt gaeth anhreiddiol ac eithrio gydag offeryn a leolir yn y man priodol ac a ddefnyddir gyda chetrisen neu bropelydd arall o'r cryfder priodol, yn unol â chyfarwyddiadau'r gwneuthurwr, er mwyn cynhyrchu styniad effeithiol.

Ergyd tarawol i'r pen

26.—(1) Ni chaiff neb stynio anifail gan ddefnyddio ergyd tarawol anfecanyddol i'r pen.

(2) Ond nid yw'r gwaharddiad yn is-baragraff (1) yn gymwys i gwningod, ar yr amod y cyflawnir y gweithrediad mewn ffordd sy'n peri bod y gwningen yn anymwybodol ar unwaith ac yn parhau felly hyd nes bo'n farw.

Stynio trydanol ac eithrio gyda bath dŵr

27. Ni chaiff neb ddefnyddio electrodau i stynio anifail oni bai—

- (a) y cymerir camau priodol i sicrhau cyswllt trydanol da; a
- (b) bod cryfder a pharhad y cerrynt a ddefnyddir yn peri bod yr anifail yn anymwybodol ar unwaith ac yn parhau felly hyd nes bo'n farw.

Stynio trydanol gan ddefnyddio bath dŵr

28. Ni chaiff neb ddefnyddio styniwr bath dŵr i stynio dofednod oni bai—

- (a) bod lefel y dŵr yn y bath dŵr wedi ei addasu i sicrhau cyswllt da â phen pob un o'r adar;
- (b) bod cryfder a pharhad y cerrynt a ddefnyddir yn peri bod y dofednod yn anymwybodol ar unwaith ac yn parhau felly hyd nes byddant farw;
- (c) os stynir grwpiau o ddofednod mewn bath dŵr, y cynhelir foltedd sy'n ddigonol i gynhyrchu cerrynt digon cryf i sicrhau y stynir pob un o'r adar;
- (d) y cymerir camau priodol i sicrhau bod y cerrynt yn llifo'n effeithlon, sef yn benodol, bod cysylltiadau trydanol da;

- (b) bleeding is commenced within 15 seconds of shooting or the sheep or goat is killed by another procedure within 15 seconds of shooting.

(4) A person who uses a captive bolt device must check that the bolt is retracted to its full extent after each shot and if it is not so retracted must ensure that the device is not used again until it has been repaired.

Non-penetrative captive bolts

25. No person may stun an animal using a non-penetrative captive bolt except by an instrument which is applied in the proper position and which is used with the correct strength of cartridge or other propellant in accordance with the manufacturer's instructions to produce an effective stun.

Percussive blow to the head

26.—(1) No person may stun an animal using a non-mechanical percussive blow to the head.

(2) But the prohibition in sub-paragraph (1) does not apply to rabbits, provided that the operation is carried out in such a way that the rabbit is immediately rendered unconscious and remains so until it is dead.

Electrical stunning other than by waterbath

27. No person may use electrodes to stun an animal unless—

- (a) appropriate measures are taken to ensure that there is good electrical contact; and
- (b) the strength and duration of the current used is such that the animal is immediately rendered unconscious and remains so until it is dead.

Electrical stunning by waterbath

28. No person may use a waterbath stunner to stun poultry unless—

- (a) the level of the water in the waterbath has been adjusted in order to ensure that there is good contact with each bird's head;
- (b) the strength and duration of the current used is such that the poultry are immediately rendered unconscious and remain so until dead;
- (c) where poultry are stunned in groups in a waterbath, a voltage sufficient to produce a current strong enough to ensure that every bird is stunned is maintained;
- (d) appropriate measures are taken to ensure that the current passes efficiently, in particular that there are good electrical contacts;

- (e) bod y styniwr bath dŵr yn ddigonol, o ran ei faint a'i ddyfnder, ar gyfer y math o ddofednod a stynir; ac
- (f) bod person ar gael a fydd yn canfod a yw'r styniwr bath dŵr wedi stynio'r dofednod yn effeithiol ai peidio, ac os na fu'n effeithiol, a fydd naill ai'n stynio neu'n lladd y dofednod yn ddi-oed.

Dod i gysylltiad â nwy – moch

29.—(1) Ni chaiff neb stynio moch drwy ddod â'r moch i gysylltiad â nwy oni roddir pob mochyn mewn cysylltiad â'r nwy am gyfnod digon hir i sicrhau y lleddir y mochyn.

(2) Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â stynio moch drwy ddod â'r moch i gysylltiad â nwy sicrhau—

- (a) bod y styniwr nwy, gan gynnwys unrhyw gyfarpar a ddefnyddir i gludo mochyn drwy'r cymysgedd nwyon, wedi ei ddylunio, ei adeiladau a'i gynnal er mwyn—
  - (i) osgoi cywasgu brest y mochyn;
  - (ii) galluogi mochyn i barhau i sefyll hyd nes â'n anymwybodol; a
  - (iii) galluogi mochyn i weld moch eraill wrth iddo gael ei gludo yn y styniwr nwy;
- (b) bod y styniwr nwy a'r mecanwaith cludo wedi eu goleuo'n ddigonol, er mwyn caniatáu i foch weld moch eraill neu eu hamgylchoedd;
- (c) bod y styniwr nwy yn cynnwys cyfarpar i gynnal y crynodiad nwyon, fel y bo'n briodol, yn y styniwr nwy (yn unol â Thabl 3 o Bennod I o Atodiad I);
- (d) bod modd monitro'r moch sydd yn y styniwr nwy yn weledol;
- (e) bod modd fflysio'r styniwr nwy gydag aer atmosfferig, gyda chyn lleied o oedi ag y bo modd;
- (f) bod modd cyrraedd at unrhyw fochyn gyda chyn lleied o oedi ag y bo modd; ac
- (g) na chaniateir i unrhyw fochyn fynd drwy'r styniwr nwy nac aros i mewn ynddo, ar unrhyw adeg pan fo'r signalau rhybuddio gweledol a chlywedol wedi'u hysgogi, neu pan fo unrhyw ddiffyg yng ngweithrediad y styniwr nwy.

(3) Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â stynio moch drwy ddod â'r moch i gysylltiad uniongyrchol â chymysgedd nwyon 1 (“carbon deuocsid mewn crynodiad uchel”) yn Nhabl 3 o Bennod I o Atodiad I sicrhau—

- (e) the waterbath stunner is adequate in size and depth for the type of poultry being stunned; and
- (f) a person is available to ascertain whether the waterbath stunner has been effective in stunning the poultry and, if it has not been effective, will either stun or kill the poultry without delay.

Exposure to gas – pigs

29.—(1) No person may stun pigs by exposure to gas unless each pig is exposed to the gas for long enough to ensure it is killed.

(2) The business operator and any person engaged in the stunning of pigs by exposure to gas must ensure that—

- (a) the gas stunner, including any equipment used for conveying a pig through the gas mixture, is designed, constructed and maintained so as to—
  - (i) avoid compression of the chest of a pig;
  - (ii) enable a pig to remain upright until it loses consciousness; and
  - (iii) enable a pig to see other pigs as it is conveyed in the gas stunner;
- (b) adequate lighting is provided in the gas stunner and the conveying mechanism to allow pigs to see other pigs or their surroundings;
- (c) the gas stunner is equipped to maintain the gas concentration, as appropriate, in the gas stunner (in accordance with Table 3 of Chapter I of Annex I);
- (d) there is a means of visually monitoring pigs which are in the gas stunner;
- (e) there is a means of flushing the gas stunner with atmospheric air with the minimum of delay;
- (f) there is a means of access to any pig with the minimum of delay; and
- (g) no pig is passed through or allowed to remain in the gas stunner at any time when the visible and audible warning signals have been activated or when there is any defect in the operation of the gas stunner.

(3) The business operator and any person engaged in the stunning of pigs by direct exposure to gas mixture 1 (“carbon dioxide at high concentration”) in Table 3 of Chapter I of Annex I must ensure that—

- (a) nad oes yr un mochyn yn mynd i mewn i'r styniwr nwy os yw'r crynodiad a ddangosir o garbon deuocsid yn ôl cyfaint yn y cymysgedd nwyon yn gostwng islaw 80%; a
- (b) unwaith yr â mochyn i mewn i'r styniwr nwy, y caiff ei gludo i'r pwynt yn y styniwr nwy sydd â'r crynodiad uchaf o'r cymysgedd nwyon o fewn 30 eiliad fan hwyaf.

- (a) no pig enters the gas stunner if the displayed concentration by volume of carbon dioxide in the gas mixture falls below 80%; and
- (b) once a pig enters the gas stunner it is conveyed to the point in the gas stunner of maximum concentration of the gas mixture within a maximum period of 30 seconds.

Dod i gysylltiad â nwy – dofednod

30.—(1) Ni chaiff neb stynio dofednod drwy ddod â'r dofednod i gysylltiad â nwy oni roddir pob aderyn mewn cysylltiad â'r nwy am gyfnod digon hir i sicrhau y lleddir yr aderyn.

(2) Ni chaiff neb stynio dofednod drwy ddod â'r dofednod i gysylltiad ag—

- (a) cymysgedd nwyon 3 (“carbon deuocsid ynghyd â nwyon anadweithiol”) yn Nhabl 3 o Bennod I o Atodiad I, oni fydd y crynodiad o garbon deuocsid yn 30% yn ôl cyfaint neu'n is a'r crynodiad o ocsigen yn 2% yn ôl cyfaint neu'n is; neu
- (b) cymysgedd nwyon 4 (“nwyon anadweithiol”) yn Nhabl 3 o Bennod I o Atodiad I oni fydd y crynodiad o ocsigen yn 2% yn ôl cyfaint neu'n is.

(3) Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â stynio dofednod drwy ddod â'r dofednod i gysylltiad â nwy sicrhau—

- (a) bod y styniwr nwy yn cynnwys cyfarpar i gynnal y crynodiad nwyon, fel y bo'n briodol, yn y styniwr nwy (yn unol â Thabl 3 o Bennod I o Atodiad I a'r Atodlen hon);
- (b) bod modd monitro'r dofednod sydd yn y styniwr nwy yn weledol;
- (c) bod modd fflysio'r styniwr nwy gydag aer atmosfferig, gyda chyn lleied o oedi ag y bo modd;
- (d) bod modd cyrraedd at unrhyw ddofednod gyda chyn lleied o oedi ag y bo modd;
- (e) na chaniateir i unrhyw ddofednod fynd drwy'r styniwr nwy nac aros i mewn ynddo, ar unrhyw adeg pan fo'r signalau rhybuddio gweledol a chlywedol wedi'u hysgogi, neu pan fo unrhyw ddiffyg yng ngweithrediad y styniwr nwy; ac
- (f) na roddir unrhyw ddofednod mewn gefynnau cyn eu bod yn farw.

Exposure to gas – poultry

30.—(1) No person may stun poultry by exposure to gas unless each bird is exposed to the gas for long enough to ensure it is killed.

(2) No person may stun poultry by exposure to—

- (a) gas mixture 3 (“carbon dioxide associated with inert gases”) in Table 3 of Chapter I of Annex I unless the carbon dioxide concentration is 30% by volume or less and the oxygen concentration is 2% by volume or less; or
- (b) gas mixture 4 (“inert gases”) in Table 3 of Chapter I of Annex I unless the oxygen concentration is 2% by volume or less.

(3) The business operator and any person engaged in the stunning of poultry by exposure to gas must ensure that—

- (a) the gas stunner is equipped to maintain the gas concentration, as appropriate, in the gas stunner (in accordance with Table 3 of Chapter I of Annex I and this Schedule);
- (b) there is a means of visually monitoring poultry which are in the gas stunner;
- (c) there is a means of flushing the gas stunner with atmospheric air with the minimum of delay;
- (d) there is a means of access to any poultry with the minimum of delay;
- (e) no poultry are passed through or allowed to remain in the gas stunner at any time when the visible and audible warning signals have been activated or when there is any defect in the operation of the gas stunner; and
- (f) no poultry are shackled before they are dead.

(4) Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â stynio dofednod drwy ddod â'r dofednod i gysylltiad â chymysgedd nwyon 3 ("carbon deuocsid ynghyd â nwyon anadweithiol") neu gymysgedd nwyon 4 ("nwyon adweithiol") yn Nhabl 3 o Bennod I o Atodiad I, sicrhau, fel y bo'n briodol, na chaiff unrhyw aderyn fynd i mewn i'r styniwr nwy—

- (a) os yw'r crynodiad o ocsigen a ddangosir yn uwch na 2% yn ôl cyfaint, ac eithrio y caiff y crynodiad o ocsigen godi yn achlysurol i grynodiad o ddim mwy na 5% yn ôl cyfaint am ddim mwy na 30 eiliad; neu
- (b) os yw'r crynodiad o garbon deuocsid a ddangosir yn uwch na 30% yn ôl cyfaint.

Gwaedu neu bithio

31.—(1) Rhaid i berson sy'n ymwneud â gwaedu neu bithio anifail a styniwyd yn syml sicrhau y caiff yr anifail ei waedu neu'i bithio yn ddi-oed ar ôl ei stynio yn syml.

(2) Rhaid i berson sy'n ymwneud â gwaedu anifail a styniwyd yn syml sicrhau bod y gwaedu—

- (a) yn gyflym, yn helaeth ac yn gyflawn; a
- (b) wedi ei gwblhau cyn i'r anifail ddod yn ymwybodol drachefn.

(3) Heb leihau cyffredinolrwydd paragraff 3.2 o Atodiad III, pan fo anifail yn cael ei waedu ar ôl ei stynio yn syml, ni chaiff neb beri na chaniatáu cyflawni unrhyw weithdrefn ddresio ychwanegol ar yr anifail na rhoi unrhyw ysgogiad trydanol iddo cyn bo'r gwaedu wedi dod i ben, a beth bynnag nid cyn diwedd cyfnodau fel a ganlyn—

- (a) yn achos twrci neu wÿdd, cyfnod o ddim llai na 2 funud;
- (b) yn achos unrhyw aderyn arall, cyfnod o ddim llai na 90 eiliad;
- (c) yn achos anifeiliaid buchol, cyfnod o ddim llai na 30 eiliad; neu
- (d) yn achos defaid, geifr, moch a cheirw, cyfnod o ddim llai nag 20 eiliad.

(4) Nid yw is-baragraff (3) yn gymwys i anifail sydd wedi ei bithio.

Ceffylau

32. Ni chaiff neb ladd ceffyl—

- (a) ac eithrio mewn ystafell neu gilfach a ddarparwyd ar gyfer lladd ceffylau yn unol â pharagraff 9(a);
- (b) mewn ystafell neu gilfach sy'n cynnwys gweddillion ceffyl neu anifail arall; neu

(4) The business operator and any person engaged in the stunning of poultry by exposure to gas mixture 3 ("carbon dioxide associated with inert gases") or gas mixture 4 ("inert gases") in Table 3 of Chapter I of Annex I must ensure that no bird enters the gas stunner if, as appropriate—

- (a) the displayed concentration of oxygen is above 2% by volume, except that the concentration of oxygen may occasionally rise to a concentration of not more than 5% by volume for not more than 30 seconds; or
- (b) the displayed concentration of carbon dioxide is above 30% by volume.

Bleeding or pithing

31.—(1) A person engaged in the bleeding or pithing of an animal which has been simple stunned must ensure that the animal is bled or pithed without delay after it has been simple stunned.

(2) A person engaged in the bleeding of an animal which has been simple stunned must ensure that the bleeding is—

- (a) rapid, profuse and complete; and
- (b) completed before the animal regains consciousness.

(3) Without prejudice to the generality of paragraph 3.2 of Annex III, if an animal is bled after simple stunning, no person may cause or permit any further dressing procedure or any electrical stimulation to be performed on the animal before the bleeding has ended and in any event not before the expiry of—

- (a) in the case of a turkey or goose, a period of not less than 2 minutes;
- (b) in the case of any other bird, a period of not less than 90 seconds;
- (c) in the case of bovine animals, a period of not less than 30 seconds; or
- (d) in the case of sheep, goats, pigs and deer, a period of not less than 20 seconds.

(4) Sub-paragraph (3) does not apply to an animal which has been pithed.

Horses

32. No person may kill a horse—

- (a) except in a room or bay which has been provided for the killing of horses in accordance with paragraph 9(a);
- (b) in a room or bay in which there are the remains of a horse or other animal; or

(c) yng ngolwg unrhyw geffyl arall.

(c) within sight of any other horse.

ATODLEN 2 Rheoliad 26
**GOFYNION YCHWANEGOL AR
GYFER LLADD ANIFEILIAID AC
EITHRIO MEWN LLADD-DAI**

SCHEDULE 2 Regulation 26
**ADDITIONAL REQUIREMENTS FOR
KILLING ANIMALS OTHER THAN
IN SLAUGHTERHOUSES**

RHAN 1
Rhagarweiniol

PART 1
Introductory

Dehongli

1. Yn yr Atodlen hon, ystyr “anifail” (“*animal*”) yw anifeiliaid carngaled, cilgnowyr, moch, cwningod, dofednod neu ratidau.

Interpretation

1. In this Schedule, “animal” (“*anifail*”) means solipeds, ruminants, pigs, rabbits, poultry or ratites.

Cwmpas

2.—(1) Mae'r Atodlen hon yn gymwys i'r canlynol—

- (a) lladd anifeiliaid mewn iard gelanedd;
- (b) lladd dofednod neu gwningod ar y fferm at y diben o gyflenwi meintiau bach o gig gan y cynhyrchwr yn uniongyrchol i'r defnyddiwr terfynol neu i sefydliadau manwerthu lleol sy'n cyflenwi cig o'r fath yn uniongyrchol i'r defnyddiwr terfynol fel cig ffres yn unol ag Erthygl 11; ac
- (c) lladd anifeiliaid ac eithrio mewn lladd-dy neu yn yr amgylchiadau a grybwyllir ym mharagraff (a) neu (b).

(2) Ond yn achos anifeiliaid a leddir yn yr amgylchiadau a grybwyllir yn is-baragraff (1)(c)—

- (a) nid yw Rhannau 2 a 3 yn gymwys; a
- (b) nid yw Rhan 4 yn gymwys oni leddir yr anifail drwy waedu.

Esemptiadau

3.—(1) Nid oes dim yn yr Atodlen hon sy'n gymwys i'r canlynol—

- (a) lladd anifail mewn lladd-dy;
- (b) lladd anifail at y diben o reoli clefyd, oni chaiff ei stynio gan follt gaeth dreiddiol neu drydanu, ac mewn achos o'r fath, rhaid stynio'r anifail yn unol â pharagraffau 34, 37 neu 38 o Ran 5 (yn ôl fel y digwydd);
- (c) lladd mochyn, dafad neu afr gan berchennog yr anifail ar gyfer ei fwyta gartref yn breifat

Scope

2.—(1) This Schedule applies to—

- (a) the killing of animals in a knacker's yard;
- (b) the killing of poultry or rabbits on the farm for the purpose of directly supplying small quantities of meat by the producer to the final consumer or to local retail establishments supplying such meat directly to the final consumer as fresh meat in accordance with Article 11; and
- (c) the killing of animals other than in a slaughterhouse or in the circumstances mentioned in paragraph (a) or (b).

(2) But in the case of animals killed in the circumstances mentioned in sub-paragraph (1)(c)—

- (a) Parts 2 and 3 do not apply; and
- (b) Part 4 does not apply unless the animal is killed by bleeding.

Exemptions

3.—(1) Nothing in this Schedule applies to—

- (a) the killing of an animal in a slaughterhouse;
- (b) the killing of an animal for the purpose of disease control unless it is stunned by penetrative captive bolt or electrocution in which case it must be stunned in accordance with paragraphs 34, 37 or 38 of Part 5 (as the case may be);
- (c) the killing of a pig, sheep or goat by its owner for the owner's private domestic consumption

gan y perchennog, oni chaiff yr anifail ei ladd drwy waedu, ac mewn achos o'r fath, rhaid stynio'r anifail a'i waedu yn unol â Rhan 5; neu

- (d) lladd cywion dros ben sy'n iau na 72 awr oed neu embryonau mewn gwastraff deorfa, ar yr amod y cydymffurfir â pharagraff 44.

(2) Yn y paragraff hwn, ystyr "rheoli clefyd" ("*disease control*") yw rheoli, gan yr awdurdod cymwys, unrhyw glefyd sy'n hysbysadwy gan neu o dan ddarpariaethau Deddf Iechyd Anifeiliaid 1981(1) neu'n unol ag unrhyw rwymedigaeth UE.

unless it is killed by bleeding in which case it must be stunned and bled in accordance with Part 5; or

- (d) the killing of surplus chicks which are less than 72 hours old or embryos in hatchery waste provided that paragraph 44 is complied with.

(2) In this paragraph, "disease control" ("*rheoli clefyd*") means the control by the competent authority of any disease which is notifiable by or under the provisions of the Animal Health Act 1981(1) or in pursuance of any EU obligation.

RHAN 2

Llunwedd, adeiladwaith a chyfarpar y fangre

Gofynion cyffredinol

4. Rhaid i weithredwr y busnes sicrhau—

- (a) bod gan y busnes gyfarpar a chyfleusterau addas ar gael at y diben o ddadlwytho anifeiliaid o foddion cludo;
- (b) nad oes unrhyw ymylon neu allwthiadau miniog y gallai anifail ddod i gyffyrddiad â hwy;
- (c) bod y man lladd wedi'i leoli mewn ffordd sy'n lleihau i'r eithaf yr angen i drin yr anifail ar unrhyw adeg cyn ei ladd;
- (d) bod unrhyw offeryn, cyfarpar ffrwyno, cyfarpar arall neu osodiad a ddefnyddir ar gyfer stynio neu ladd, wedi eu dylunio, adeiladu a'u cynnal fel eu bod yn hwyluso stynio neu ladd yn gyflym ac effeithiol; ac
- (e) bod unrhyw ddiffyg a ganfyddir mewn cyfarpar wrth gefn ar gyfer stynio neu ladd yn cael ei unioni ar unwaith.

Anifeiliaid a ddanfonir ac eithrio mewn cynwysyddion

5. Rhaid i weithredwr y busnes sicrhau—

- (a) bod uchder a dyluniad y cyfarpar ar gyfer dadlwytho anifeiliaid, a ddanfonir rywfodd heblaw mewn cynwysyddion, yn addas at y diben hwnnw, gyda llawr gwrthlithro ac, os oes angen, ochrau diogelwch o boptu;
- (b) y gosodir ochrau, rheiliau neu fath arall o foddion diogelu ar unrhyw bontydd, rampiau a phomprennau, i atal anifeiliaid rhag syrthio oddi arnynt;

PART 2

Layout, construction and equipment of premises

General requirements

4. The business operator must ensure that—

- (a) it has suitable equipment and facilities available for the purpose of unloading animals from means of transport;
- (b) there are no sharp edges or protrusions with which an animal may come into contact;
- (c) the place of killing is sited in such a way as to minimise handling of the animal at any time up to the point of killing;
- (d) any instrument, restraining equipment, other equipment or installation which is used for stunning or killing is designed, constructed and maintained so as to facilitate rapid and effective stunning or killing; and
- (e) any defect found in back-up stunning or killing equipment is rectified forthwith.

Animals delivered other than in containers

5. The business operator must ensure that—

- (a) equipment for unloading animals delivered other than in containers is of a suitable height and design for that purpose, has non-slip flooring and, if necessary, is provided with lateral protection;
- (b) bridges, ramps and gangways are fitted with sides, railings or some other means of protection to prevent animals falling off them;

(1) 1981 p.22.

(1) 1981 c.22.

- (c) bod y rampiau ymadael a mynediad yn goleddfu cyn lleied ag y bo modd; a
- (d) bod pob tramwyfa wedi ei hadeiladu mewn ffordd sy'n lleihau i'r eithaf y risg o niwed i anifail, ac wedi ei threfnu gan roi sylw i dueddiadau heidiol yr anifeiliaid sy'n defnyddio'r tramwyfeydd.

- (c) exit and entry ramps have the minimum possible incline; and
- (d) all passageways are constructed to minimise the risk of injury to an animal and arranged to take account of the gregarious tendencies of the animals which use them.

Gwalfeydd ac eithrio gwalfeydd mewn caeau

6. Rhaid i weithredwr y busnes sicrhau—

- (a) bod nifer digonol o lociau yn y fangre i ddarparu gwalfeydd addas i'r anifeiliaid a'u diogelu rhag effeithiau amodau tywydd garw; a
- (b) bod gan y gwalfeydd—
  - (i) llawr sy'n lleihau i'r eithaf y risg o lithro, ac nad yw'n achosi anaf i unrhyw anifail a ddaw i gyffyrddiad ag ef;
  - (ii) dull awyru digonol, sy'n sicrhau bod y tymheredd, lleithder cymharol yr aer a'r lefelau amonia yn cael eu cadw o fewn terfynau nad ydynt yn niweidiol i anifail, o ystyried yr eithafion tymheredd a lleithder y gellir eu disgwyl;
  - (iii) os nad awyru naturiol yw'r dull awyru a ddarperir, dull wrth gefn ar gael i gynnal awyru digonol, i'w defnyddio pe bai'r ffynhonnell awyru wreiddiol yn diffygio;
  - (iv) goleuadau digonol (boed sefydlog neu gludadwy) fel y gellir arolygu anifeiliaid yn drwyadl ar unrhyw adeg;
  - (v) pan fo angen, cyfarpar addas ar gyfer rhwymo anifeiliaid; a
  - (vi) cyfleusterau yfed a rheseli, mansieri neu gyfarpar arall, digonol o ran nifer a maint i ddyfrhau a bwydo'r holl anifeiliaid a gaethiwir yn y gwalfeydd, wedi eu gosod yn barhaol os yw'n ymarferol, a'u hadeiladu a'u lleoli fel eu bod o fewn cyrraedd yn hwylus i'r holl anifeiliaid, yn hawdd i'w llenwi ac yn anodd i'w difwyno.

Gwalfeydd mewn caeau

7. Rhaid i weithredwr y busnes sicrhau bod gwalfa mewn cae—

- (a) os nad oes ynddi fannau cysgodi neu gysgod naturiol, ac os defnyddir hi yn ystod amodau tywydd garw, yn cynnwys amddiffynfa briodol i unrhyw anifail sy'n ei defnyddio rhag amodau o'r fath;

Lairages other than field lairages

6. The business operator must ensure that—

- (a) a sufficient number of pens are provided at the premises for adequate lairaging of animals with protection from the effects of adverse weather conditions; and
- (b) a lairage has—
  - (i) a floor which minimises the risk of slipping and which does not cause injury to an animal which is in contact with it;
  - (ii) adequate ventilation to ensure that temperature, air relative humidity and ammonia levels are kept within limits that are not harmful to an animal, taking into account the extremes of temperature and humidity which may be expected;
  - (iii) where ventilation is provided other than naturally, a replacement means of maintaining adequate ventilation available for use if the original source of ventilation fails;
  - (iv) adequate lighting (whether fixed or portable) to enable animals to be thoroughly inspected at any time;
  - (v) where necessary, suitable equipment for tethering animals; and
  - (vi) drinking facilities and racks, mangers or other equipment adequate in number and size for the watering and feeding of all animals confined in the lairage, fixed where practicable, and constructed and placed so that they are easily accessible to all the animals, can readily be filled and cannot readily be fouled.

Field lairages

7. The business operator must ensure that a field lairage—

- (a) if it is without natural shelter or shade and is used during adverse weather conditions, has appropriate protection against such conditions for any animal using it;

- (b) wedi ei chynnal mewn cyflwr a fydd yn sicrhau na roddir unrhyw anifail mewn perygl o niwed corfforol neu gemegol, neu niwed arall i'w iechyd;
- (c) pan fo angen, yn cynnwys cyfarpar addas ar gyfer rhwymo anifeiliaid;
- (d) yn cynnwys goleuadau digonol (boed sefydlog neu gludadwy) sydd ar gael fel y gellir arolygu anifeiliaid yn drwyadl ar unrhyw adeg; ac
- (e) yn cynnwys cyfleusterau yfed, a phan fo angen, rheseli, mansieri neu gyfarpar arall, digonol o ran nifer a maint i ddyfrhau a bwydo'r holl anifeiliaid a gaethiwir ynnddi, wedi eu gosod yn barhaol os yw'n ymarferol, a'u hadeiladu a'u lleoli fel eu bod o fewn cyrraedd yn hwylus i'r holl anifeiliaid, yn hawdd i'w llenwi ac yn anodd i'w difwyno.

- (b) is maintained in such condition as to ensure that no animal is subjected to any physical, chemical or other health hazard;
- (c) where necessary, has suitable equipment for tethering animals;
- (d) has adequate lighting (whether fixed or portable) available to enable the animals to be thoroughly inspected at any time; and
- (e) is provided with drinking facilities and, if necessary, with racks, mangers or other equipment adequate in number and size for the watering and feeding of all animals confined in the field lairage, fixed where practicable, and constructed and placed so that they are easily accessible to all the animals, can readily be filled and cannot readily be fouled.

Llinellau gefynnu

8. Rhaid i weithredwr y busnes sicrhau—

- (a) bod unrhyw linell gefynnu wedi'i dylunio a'i lleoli mewn ffordd sy'n cadw'r dofednod sy'n hongian ohoni yn glir o unrhyw rwystrau, ac yr ymyrrir cyn lleied ag y bo modd â'r adar;
- (b) bod hyd cyfan y llinell gefynnu, hyd at y pwynt mynediad i'r tanc sgaldio, o fewn cyrraedd i unrhyw berson yn ddi-oed, fel y gellir rhoi sylw i unrhyw ddofednod ar unwaith pe bai angen; a
- (c) bod modd cael mynediad yn hwylus at unrhyw linell gefynnu neu gyfarpar prosesu a ddefnyddir ar gyfer dofednod byw, ac at unrhyw reolyddion cyfarpar o'r fath.

Shackle lines

8. The business operator must ensure that—

- (a) any shackle line is designed and positioned in such a way that poultry suspended on it are kept clear of any obstruction and disturbance is reduced to a minimum;
- (b) the whole length of the shackle line up to the point of entry into the scald tank is immediately accessible to any person so that poultry may, if necessary, receive attention; and
- (c) there is ready access to any shackle line or processing equipment used for live poultry and to any controls of such equipment.

Llociau stynio

9. Rhaid i weithredwr y busnes sicrhau bod lloc stynio a ddefnyddir i ffrwyno anifeiliaid buchol llawn-dwf at y diben o'u stynio wedi ei adeiladu fel ei fod—

- (a) yn caniatáu caethiwo un anifail ar y tro ynddo heb beri anghysur iddo;
- (b) yn rhwystro anifail a gaethiwir ynddo rhag symud unrhyw bellter sylweddol ymlaen, yn ôl nac i'r ochr;
- (c) yn cyfyngu ar symudiad pen anifail a gaethiwir ynddo, i ganiatáu stynio manwl gywir, a chaniatáu rhyddhau pen yr anifail ar unwaith ar ôl stynio'r anifail; a

Stunning pens

9. The business operator must ensure that a stunning pen used to restrain adult bovine animals for the purpose of stunning is constructed so as to—

- (a) permit one animal at a time to be confined in it without discomfort;
- (b) prevent any substantial movement forwards, backwards or sideways of an animal confined in it;
- (c) restrict the movement of the head of an animal confined in it so as to permit accurate stunning and allow the head of an animal to be released immediately after the animal has been stunned; and

- (d) yn caniatáu mynediad dirwystyr at dalcen anifail a gaethiwir ynddo.

- (d) allow unimpeded access to the forehead of an animal confined in it.

Cyfleusterau ar gyfer ceffylau

10. Os yw iard gelanedd yn un y lleddir ceffylau ynddi, rhaid i weithredwr y busnes sicrhau—

- (a) y darperir ystafell neu gilfach ar wahân ar gyfer lladd ceffylau;
- (b) bod rhaid i walfa y caethiwir ceffyl ynddi gynnwys o leiaf un stâl rydd, a adeiladwyd mewn modd sy'n lleihau i'r eithaf y perygl y gall unrhyw geffyl anafu ei hunan neu unrhyw anifail arall a gaethiwir yn y walfa honno.

Facilities for horses

10. Where a knacker's yard is one in which horses are killed, the business operator must ensure that—

- (a) a separate room or bay is provided for the killing of horses; and
- (b) a lairage in which a horse is confined, must contain at least one loose box which is so constructed as to minimise the danger of any horse injuring itself or any other animal confined in that lairage.

RHAN 3

Gweithrediadau trin

Gofynion cyffredinol

11. Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â symud anifeiliaid neu ddarparu gwalffeydd iddynt sicrhau—

- (a) y dadlwythir pob anifail cyn gynted ag y bo modd wedi iddo gyrraedd;
- (b) y diogelir pob anifail rhag effeithiau amodau tywydd garw ac y darperir awyru digonol ar ei gyfer;
- (c) os yw anifail wedi dioddef tymheredd uchel mewn tywydd llaith, y defnyddir dull priodol i'w oeri;
- (d) tra'n aros i ladd anifail sy'n sâl neu'n anabl, y cedwir yr anifail hwnnw ar wahân i unrhyw anifail nad yw'n sâl neu'n anabl; ac
- (e) nad oes neb yn llusgo anifail sydd wedi ei stynio neu'i ladd dros unrhyw anifail arall nad yw wedi ei stynio neu'i ladd.

Arolygu anifeiliaid

12. Rhaid i weithredwr y busnes sicrhau yr arolygir cyflwr pob anifail a stad ei iechyd, o leiaf bob bore a min nos, gan weithredwr y busnes neu gan berson cymwys sy'n gweithredu ar ran gweithredwr y busnes.

Anifeiliaid sydd wedi profi poen neu ddiodefaint ac anifeiliaid nas diddyfnwyd

13. Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â symud anifeiliaid neu ddarparu gwalffeydd iddynt sicrhau bod anifeiliaid fel a ganlyn yn cael eu lladd ar unwaith—

PART 3

Handling operations

General requirements

11. The business operator and any person engaged in the movement or lairaging of animals must ensure that—

- (a) every animal is unloaded as soon as possible after its arrival;
- (b) every animal is protected from adverse weather conditions and is provided with adequate ventilation;
- (c) if an animal has been subjected to high temperatures in humid weather, it is cooled by appropriate means;
- (d) pending the killing of a sick or disabled animal it is kept apart from any animal which is not sick or disabled; and
- (e) no person drags an animal which has been stunned or killed over any other animal which has not been stunned or killed.

Inspection of animals

12. The business operator must ensure that the condition and state of health of every animal is inspected at least every morning and evening by the business operator or by a competent person acting on the business operator's behalf.

Animals which have experienced pain or suffering and unweaned animals

13. The business operator and any person engaged in the movement or lairaging of animals must ensure that the following animals are killed immediately—

- (a) anifeiliaid sydd wedi profi poen neu ddiodefaint wrth eu cludo neu ar ôl cyrraedd; a
- (b) anifeiliaid sy'n rhy ifanc i gymryd bwyd anifeiliaid solet.

- (a) animals which have experienced pain or suffering during transport or following arrival; and
- (b) animals which are too young to take solid feed.

Lladd mewn argyfwng

14. Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â symud neu ddarparu gwalfeydd i anifeiliaid sicrhau na chaiff anifail sy'n analluog i gerdded ei lusgo i'r man lle y'i lleddir, ond yn hytrach—

- (a) y'i lleddir yn y man lle mae'n gorwedd; neu
- (b) os yw'n bosibl ac os na fyddai gwneud hynny yn achosi unrhyw boen neu ddiodefaint diangen i'r anifail, ei gludo ar droli neu lwyfan symudol i fan ar gyfer lladd mewn argyfwng, a'i ladd ar unwaith yno.

Emergency killing

14. The business operator and any person engaged in the movement or lairaging of animals must ensure that an animal which is unable to walk is not dragged to its place of killing but—

- (a) is killed where it lies; or
- (b) if it is possible and to do so would not cause any unnecessary pain or suffering, is transported on a trolley or movable platform to a place of emergency killing where it is then immediately killed.

Anifeiliaid a ddanfonir ac eithrio mewn cynhwysyddion

15. Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â symud neu ddarparu gwalfeydd i anifeiliaid a ddanfonir ac eithrio mewn cynhwysydd sicrhau—

- (a) y cymerir gofal i beidio â dychryn, cynhyrfu na cham-drin anifail;
- (b) na chaiff unrhyw anifail ei droi ben i waered;
- (c) os na leddir anifail ar unwaith wedi iddo gyrraedd, y darperir gwalfa iddo; ac
- (d) nad eir ag unrhyw anifail i'r man lladd oni ellir ei ladd heb oedi.

Animals delivered other than in containers

15. The business operator and any person engaged in the movement or lairaging of animals which are delivered other than in a container must ensure that—

- (a) care is taken not to frighten, excite or mistreat an animal;
- (b) no animal is overturned;
- (c) if an animal is not killed immediately on arrival, it is lairaged; and
- (d) no animal is taken to the place of killing unless it can be killed without delay.

Codi neu lusgo anifeiliaid

16. Ni chaiff neb godi na llusgo anifail gerfydd ei ben, ei gyn, ei glustiau, ei draed, ei gynffon, ei gnu neu unrhyw ran arall o'i gorff mewn ffordd a fydd yn achosi poen neu ddiodefaint diangen i'r anifail.

The lifting or dragging of animals

16. No person may lift or drag an animal by the head, horns, ears, feet, tail, fleece or any other part of its body in such a way as to cause it unnecessary pain or suffering.

Gyrru anifeiliaid

17. Ni chaiff neb arwain na gyrru anifail dros dir neu lawr y mae ei natur neu'i gyflwr yn debygol o beri i'r anifail lithro neu syrthio.

The driving of animals

17. No person may lead or drive an animal over ground or floor, the nature or condition of which is likely to cause the animal to slip or fall.

Symud anifeiliaid â gofal

18. Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â symud anifeiliaid sicrhau bod pob anifail yn cael ei symud â gofal, a phan fo angen, bod anifeiliaid yn cael eu harwain fesul un.

Moving animals with care

18. The business operator and any person engaged in the movement of animals must ensure that every animal is moved with care and, when necessary, that animals are led individually.

Offerynnau ar gyfer arwain anifeiliaid

19. Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â symud anifeiliaid sicrhau bod unrhyw offeryn a fwriedir ar gyfer arwain anifail yn cael ei ddefnyddio at y diben hwnnw'n unig, a hynny am gyfnodau byr yn unig, ac ar anifeiliaid unigol.

Offerynnau ar gyfer gwneud i anifeiliaid symud

20. Ni chaiff neb ddefnyddio offeryn sy'n rhoi sioc drydanol er mwyn gwneud i anifail symud, ac eithrio y caniateir defnyddio offeryn o'r fath, a ddyluniwyd at y diben o wneud i anifail symud, ar anifeiliaid buchol llawn-dwf a moch llawn-dwf sy'n gwrthod symud, ar yr amod—

- (a) yr osgoir defnyddio offeryn o'r fath i'r graddau mwyaf posibl;
- (b) na fydd y siociau'n parhau am fwy nag un eiliad ar y tro, y bydd bylchau digonol rhyngddynt ac na chânt eu defnyddio droeon yn olynol os nad yw'r anifail yn ymateb;
- (c) bod digon o le o flaen yr anifail, i'r anifail symud iddo; a
- (d) mai ar gyhyrau'r bedrain yn unig y rhoddir siociau o'r fath.

Trin anifeiliaid

21. Ni chaiff neb—

- (a) taro, na rhoi pwysau ar, unrhyw ran o gorff anifail sy'n arbennig o sensitif;
- (b) gwasgu, troi neu dorri cynffon anifail, neu gydio yn llygad anifail; neu
- (c) taro neu gicio anifail.

Gwalfeydd ar gyfer anifeiliaid

22. Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â darparu gwalfeydd i anifeiliaid sicrhau—

- (a) y darperir cyflenwad digonol o ddeunydd gorwedd addas ar gyfer pob anifail a gedwir mewn gwalfa dros nos, oni bai bod gan y walfa lawr slatiog neu rwylllog;
- (b) bod dŵr yfed ar gael o gyfleusterau priodol drwy gydol yr amser i anifail a gedwir mewn gwalfa;
- (c) y darperir swmp digonol o fwyd iachus i anifail wrth iddo gyrraedd y walfa a dwywaith y dydd wedi hynny, ac eithrio na fydd angen bwydo unrhyw anifail o fewn 12 awr i'r adeg pan leddir yr anifail;

Instruments to guide animals

19. The business operator and any person engaged in the movement of animals must ensure that any instrument intended for guiding an animal is used solely for that purpose and only for short periods on individual animals.

Instruments to make animals move

20. No person may use an instrument which administers an electric shock to make an animal move, except that such an instrument which has been designed for the purpose of making an animal move may be used on adult bovine animals and adult pigs which refuse to move, provided that—

- (a) the use of such an instrument is avoided as far as possible;
- (b) the shocks last no more than one second each, are adequately spaced out and are not used repeatedly if the animal fails to respond;
- (c) the animal has room ahead of it in which to move; and
- (d) such shocks are applied only to the muscles of the hindquarters.

Treatment of animals

21. No person may—

- (a) strike, or apply pressure to, any particularly sensitive part of the body of an animal;
- (b) crush, twist or break the tail of an animal or grasp the eyes of an animal; or
- (c) inflict any blow or kick to an animal.

Lairaging of animals

22. The business operator and any person engaged in the lairaging of an animal must ensure that—

- (a) an adequate supply of suitable bedding material is provided for all animals kept in the lairage overnight, unless the lairage has a slatted or mesh floor;
- (b) an animal which is kept in a lairage has drinking water available to it from appropriate facilities at all times;
- (c) a sufficient quantity of wholesome food is provided for an animal on its arrival at the lairage and twice daily thereafter, except that no animal need be fed within 12 hours of the time at which it is killed;

- (d) y darperir y bwyd mewn ffordd a fydd yn caniatáu i'r anifeiliaid fwydo heb darfu arnynt yn ddiangen;
- (e) y gall anifail a gedwir mewn gwalfa heb ei rwymo orwedd, sefyll a throï rownd yn ddidrafferth; ac
- (f) y gall anifail a gedwir wedi ei rwymo mewn gwalfa orwedd a sefyll yn ddidrafferth.

- (d) food is provided in a way which will permit the animals to feed without unnecessary disturbance;
- (e) an animal which is lairaged untethered is able to lie down, stand up and turn round without difficulty; and
- (f) an animal which is lairaged tethered is able to lie down and stand up without difficulty.

Trin anifeiliaid a ddanfonir mewn cynwysyddion

23. Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â symud anifeiliaid a ddanfonir mewn cynwysyddion sicrhau—

- (a) bod unrhyw gynhwysydd y cludir anifail yn ddo yn cael ei drin â gofal ac na chaiff ei daflu, ei ollwng na'i daro drosodd;
- (b) pan fo modd, y llwythir ac y dadlwythir y cynhwysydd yn llorweddol ac yn fecanyddol;
- (c) bod unrhyw anifail a ddanfonir mewn cynhwysydd sydd â gwaelod trydylog neu hyblyg iddo yn cael ei ddadlwytho â gofal arbennig er mwyn osgoi unrhyw anaf; a
- (d) pan fo'n briodol, y dadlwythir anifeiliaid o gynwysyddion fesul un.

Handling of animals delivered in containers

23. The business operator and any person engaged in the movement of animals delivered in containers must ensure that—

- (a) any container in which an animal is transported is handled with care and is not thrown, dropped or knocked over;
- (b) where possible, the container is loaded and unloaded horizontally and mechanically;
- (c) any animal delivered in a container with a perforated or flexible bottom is unloaded with particular care in order to avoid injury; and
- (d) where appropriate, animals are unloaded from containers individually.

Lladd anifeiliaid a ddanfonir mewn cynwysyddion

24. Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â symud neu drin anifeiliaid a ddanfonir mewn cynwysyddion sicrhau—

- (a) bod anifeiliaid a gludwyd mewn cynwysyddion yn cael eu lladd cyn gynted ag y bo modd; ac
- (b) os digwydd unrhyw oedi cyn eu lladd ac os bydd angen—
  - (i) bod dŵr yfed ar gael i'r anifeiliaid o gyfleusterau addas drwy gydol yr amser; a
  - (ii) y darperir swmp digonol o fwyd iachus i anifail wrth iddo gyrraedd y walfa a dwywaith y dydd wedi hynny, ac eithrio na fydd angen bwydo unrhyw anifail o fewn 12 awr i'r adeg pan leddir yr anifail.

Killing of animals delivered in containers

24. The business operator and any person engaged in the movement or handling of animals delivered in containers must ensure that—

- (a) animals which have been transported in containers are killed as soon as possible; and
- (b) if killing is delayed and if it is necessary—
  - (i) the animals have drinking water available to them from appropriate facilities at all times; and
  - (ii) a sufficient quantity of wholesome food is provided for the animals on arrival at the lairage and twice daily thereafter, except that no animal need be fed within 12 hours of the time at which it is killed.

Dofednod sy'n aros i'w lladd yn y man lle'u prynir

25. Rhaid i weithredwr y busnes, neu berson sydd â gofal o unrhyw fangre lle y cynigir dofednod ar werth, neu y dangosir dofednod ar gyfer eu gwerthu cyn eu lladd yn y fangre honno, sicrhau bod y dofednod, yn ddi-oed pan gyrrhaeddant y fangre—

Poultry awaiting killing at place of purchase

25. The business operator or person in charge of any premises at which poultry are offered or exposed for sale prior to being killed there must ensure that, on arrival at the premises, the poultry are without delay—

(5) Yn is-baragraff (4), ystyr “sied dofednod” (“*poultry shed*”) yw adeilad a ddyluniwyd ac a adeiladwyd i letya dofednod, ac a seliwyd ymlaen llaw fel bod modd iddo gynnwys y cymysgeddau nwyon yn Nhabl 3 o Bennod I o Atodiad 1.

Gwaedu neu bithio

42.—(1) Rhaid i berson sy'n ymwneud â gwaedu neu bithio anifail a styniwyd yn syml sicrhau y caiff yr anifail ei waedu neu'i bithio yn ddi-oed ar ôl ei stynio yn syml.

(2) Rhaid i berson sy'n ymwneud â gwaedu anifail a styniwyd yn syml sicrhau bod y gwaedu—

- (a) yn gyflym, yn helaeth ac yn gyflawn;
- (b) wedi ei gwblhau cyn i'r anifail ddod yn ymwybodol drachefn; ac
- (c) yn cael ei gyflawni drwy dorri'r ddwy rydweli garotid neu'r pibellau gwaed y maent yn tarddu ohonynt.

(3) Pan fo anifail yn cael ei waedu ar ôl ei stynio yn syml, ni chaiff neb beri na chaniatáu cyflawni unrhyw weithdrefn ddresio ychwanegol ar yr anifail na rhoi unrhyw ysgogiad trydanol iddo cyn bo'r gwaedu wedi dod i ben, a beth bynnag nid cyn diwedd cyfnodau fel a ganlyn—

- (a) yn achos twrci neu wýdd, cyfnod o ddim llai na 2 funud;
- (b) yn achos unrhyw aderyn arall, cyfnod o ddim llai na 90 eiliad;
- (c) yn achos anifeiliaid buchol, cyfnod o ddim llai na 30 eiliad; neu
- (d) yn achos defaid, geifr, moch a cheirw, cyfnod o ddim llai nag 20 eiliad.

(4) Nid yw is-baragraff (3) yn gymwys i anifail sydd wedi ei bithio.

(5) Pan fo un person yn gyfrifol am stynio yn syml a phithio, neu am stynio yn syml, gefynnu, codi a gwaedu anifeiliaid ac eithrio adar neu gwningod, neu ar gyfer rhai o'r gweithrediadau hynny, rhaid i'r cyfryw weithrediadau gael eu cyflawni yn olynol gan y person hwnnw mewn perthynas ag un anifail, cyn bo'r person hwnnw'n eu cyflawni felly mewn perthynas ag anifail arall.

(6) Pan fo un person yn gyfrifol am stynio yn syml a gwaedu adar neu gwningod, rhaid i'r gweithrediadau hynny gael eu cyflawni yn olynol gan y person hwnnw mewn perthynas ag un aderyn neu gwningen, cyn bo'r person hwnnw'n eu cyflawni felly mewn perthynas ag aderyn neu gwningen arall.

(5) In sub-paragraph (4), “poultry shed” (“*sied dofednod*”) means a building designed and constructed to house poultry that has been previously sealed so as to be capable of containing the gas mixtures in Table 3 of Chapter I of Annex 1.

Bleeding or pithing

42.—(1) A person engaged in the bleeding or pithing of an animal which has been simple stunned must ensure that the animal is bled or pithed without delay after it has been simple stunned.

(2) A person engaged in the bleeding of an animal which has been simple stunned must ensure that the bleeding is—

- (a) rapid, profuse and complete;
- (b) completed before the animal regains consciousness; and
- (c) carried out by severing the two carotid arteries or the blood vessels from which they arise.

(3) If an animal is bled after simple stunning, no person may cause or permit any further dressing procedure or any electrical stimulation to be performed on the animal before the bleeding has ended and in any event not before the expiry of—

- (a) in the case of a turkey or goose, a period of not less than 2 minutes;
- (b) in the case of any other bird, a period of not less than 90 seconds;
- (c) in the case of bovine animals, a period of not less than 30 seconds; or
- (d) in the case of sheep, goats, pigs and deer, a period of not less than 20 seconds.

(4) Sub-paragraph (3) does not apply to an animal which has been pithed.

(5) Where one person is responsible for the simple stunning and pithing, or for the simple stunning, shackling, hoisting and bleeding, of animals other than birds or rabbits or for some of those operations, such operations must be carried out by that person consecutively in respect of one animal before being so carried out by that person in respect of another animal.

(6) Where one person is responsible for the simple stunning and bleeding of birds or rabbits, those operations must be carried out by that person consecutively in respect of one bird or rabbit before being so carried out by that person in respect of another bird or rabbit.

Ceffylau

43. Ni chaiff neb ladd ceffyl mewn iard gelanedd—
- (a) ac eithrio mewn ystafell neu gilfach a ddarparwyd at y diben hwnnw yn unol â pharagraff 10(a);
  - (b) mewn ystafell neu gilfach sy'n cynnwys gweddillion ceffyl neu anifail arall; neu
  - (c) yng ngolwg unrhyw geffyl arall.

Cywion dros ben mewn gwastraff deorfa

44.—(1) Ni chaiff neb ladd cywion dros ben sy'n iau na 72 awr oed mewn gwastraff deorfa, ac eithrio drwy ddefnyddio un o'r dulliau canlynol—

- (a) malu yn unol â Thabl 1 o Bennod I a Phennod II o Atodiad I;
- (b) drwy ddod â'r cywion i gysylltiad â chymysgedd nwyon yn unol â Thabl 3 o Bennod I a Phennod II o Atodiad I a'r paragraff hwn; neu
- (c) pan nad oes dull arall ar gael i'w lladd, ysigo gyddfau yn unol â Thabl 1 o Bennod I a Phennod II o Atodiad I.

(2) Ni chaiff neb ladd cywion dros ben sy'n iau na 72 awr oed mewn gwastraff deorfa drwy ddod â'r cywion i gysylltiad â chymysgedd nwyon oni roddir y cywion yn y cymysgedd nwyon a'u bod yn aros yn y cymysgedd nwyon nes byddant farw.

(3) Rhaid lladd cywion dros ben sy'n iau na 72 awr oed mewn gwastraff deorfa mor gyflym ag y bo modd.

ATODLEN 3 Rheoliad 27

GOFYNION YCHWANEGOL AR GYFER LLADD ANIFEILIAID YN UNOL Â DEFODAU CREFYDDOL

RHAN 1

Rhagarweiniol

Dehongli

1. Yn yr Atodlen hon—

- (a) ystyr “anifail buchol” (“*bovine animal*”) yw ych, eidion, buwch, heffer, bustach neu lo;
- (b) ystyr “aderyn” (“*bird*”) yw twrci, ffowlyn domestig, iâr gini, hwyaden, gŵydd, neu sofliar;

Horses

43. No person may kill a horse in a knacker's yard—

- (a) except in a room or bay provided for that purpose in accordance with paragraph 10(a);
- (b) in a room or bay in which there are the remains of a horse or other animal; or
- (c) within sight of any other horse.

Surplus chicks in hatchery waste

44.—(1) No person may kill surplus chicks which are less than 72 hours old in hatchery waste except by one of the following methods—

- (a) maceration in accordance with Table 1 of Chapter I and Chapter II of Annex I;
- (b) exposure to a gas mixture in accordance with Table 3 of Chapter I and Chapter II of Annex I and this paragraph; or
- (c) where there is no other method available for killing, cervical dislocation in accordance with Table 1 of Chapter I and Chapter II of Annex I.

(2) No person may kill surplus chicks which are less than 72 hours old in hatchery waste by exposure to a gas mixture unless the chicks are placed in the gas mixture and remain in the gas mixture until dead.

(3) The killing of surplus chicks which are less than 72 hours old in hatchery waste must be as rapid as possible.

SCHEDULE 3 Regulation 27

ADDITIONAL REQUIREMENTS FOR KILLING ANIMALS IN ACCORDANCE WITH RELIGIOUS RITES

PART 1

Introductory

Interpretation

1. In this Schedule—

- (a) “bovine animal” (“*anifail buchol*”) means an ox, bullock, cow, heifer, steer or calf;
- (b) “bird” (“*aderyn*”) means a turkey, domestic fowl, guinea-fowl, duck, goose or quail;

(c) ystyr “ladd yn unol â defodau crefyddol” (“*killing in accordance with religious rites*”) yw ladd heb achosi dioddefaint diangen—

(i) yn y dull Iddewig (Shechita) ar gyfer bwyd Iddewon gan Iddew a drwyddedwyd gan y Comisiwn Rabinaidd ac sy'n dal tystysgrif at y diben hwnnw, neu

(ii) yn y dull Mwslimaidd (Halal) ar gyfer bwyd Mwslimiaid gan Fwslim sy'n dal tystysgrif at y diben hwnnw.

(c) “killing in accordance with religious rites” (“*lladd yn unol â defodau crefyddol*”) means killing without the infliction of unnecessary suffering—

(i) by the Jewish method (Shechita) for the food of Jews by a Jew who is licensed by the Rabbinical Commission and holds a certificate for that purpose, or

(ii) by the Muslim method (Halal) for the food of Muslims by a Muslim who holds a certificate for that purpose.

Gwaharddiad cyffredinol

2.—(1) Ni chaiff neb ladd anifail yn unol â defodau crefyddol heb ei stynio ymlaen llaw, onid yw'r anifail yn ddafad, gafr, anifail buchol neu aderyn a leddir mewn lladd-dy yn unol â'r Atodlen hon.

(2) Nid oes dim yn yr Atodlen hon sy'n gymwys i ladd anifeiliaid yn unol â defodau crefyddol pan fo'r anifeiliaid wedi eu stynio cyn eu lladd, ond mewn achosion o'r fath, rhaid ffrwyno a stynio'r anifail yn unol â'r Rheoliad UE ac Atodlen 1.

RHAN 2

Defaid, geifr ac anifeiliaid buchol

Ffrwyno anifeiliaid buchol llawn-dwf

3.—(1) Yn ddarostyngedig i is-baragraff (2), ni chaiff neb ladd anifail buchol llawn-dwf yn unol â defodau crefyddol mewn lladd-dy heb stynio'r anifail ymlaen llaw, oni chaiff yr anifail ei ffrwyno ar ei ben ei hunan ac ar ei sefyll mewn lloc ffrwyno a gymeradwywyd mewn ysgrifen gan yr awdurdod cymwys ac y bodlonwyd yr awdurdod cymwys ei fod wedi ei osod mewn modd sy'n sicrhau y bydd yn gweithredu'n effeithlon.

(2) Ni chaiff yr awdurdod cymwys roi cymeradwyaeth o dan is-baragraff (1) oni fodlonir yr awdurdod cymwys y gall maint a dyluniad y lloc a'r modd y gellir ei weithredu ddiogelu anifail buchol llawn-dwf rhag dioddef poen, dioddefaint, aflonyddwch, anafiadau neu gleisiau diangen pan gaethiwir yr anifail ynddo neu wrth fynd i mewn iddo, ac yn benodol, oni fodlonir yr awdurdod cymwys fod y lloc—

(a) yn cynnwys modd effeithiol i ffrwyno anifail buchol a gaethiwir ynddo (ynghyd ag atalydd addas ar gyfer y pen, at y diben hwnnw);

(b) yn cynnwys modd i gynnal pwysau'r anifail buchol yn ystod ei ladd ac yn dilyn hynny;

General prohibition

2.—(1) No person may kill an animal in accordance with religious rites without prior stunning unless it is a sheep, goat, bovine animal or bird killed in a slaughterhouse in accordance with this Schedule.

(2) Nothing in this Schedule applies to the killing of animals in accordance with religious rites which are stunned before killing, but in such cases an animal must be restrained and stunned in accordance with the EU Regulation and Schedule 1.

PART 2

Sheep, goats and bovine animals

Restraint of adult bovine animals

3.—(1) Subject to sub-paragraph (2), no person may kill an adult bovine animal in a slaughterhouse in accordance with religious rites without prior stunning unless the animal is individually restrained in an upright position in a restraining pen which has been approved in writing by the competent authority and which the competent authority is satisfied has been installed in such a manner as to ensure that it will operate efficiently.

(2) Approval may not be granted by the competent authority under sub-paragraph (1) unless the competent authority is satisfied that the pen is of such a size and design, and is able to be operated, so as to protect an adult bovine animal from avoidable pain, suffering, agitation, injuries or contusions while confined in it or while entering it and, in particular, unless the competent authority is satisfied that the pen—

(a) contains an effective means of restraining a bovine animal confined in it (including a suitable head restraint for that purpose);

(b) contains means of support which will take the weight of a bovine animal during and following killing in it;

- (c) yn caniatáu caethiwo un anifail buchol ar y tro ynddo, heb achosi anghysur i'r anifail; a
- (d) yn rhwystro anifail buchol rhag symud unrhyw bellter sylweddol ymlaen, yn ôl nac i'r ochr, unwaith y'i gosodir yn ei le ar gyfer ei ladd.

(3) Bydd lloc ffrwyno a gymeradwywyd o dan baragraff 3 o Atodlen 12 i Reoliadau 1995, pan ddaw'r Rheoliadau hyn i rym, yn dod yn lloc ffrwyno a gymeradwyir at ddibenion is-baragraffau (1) a (2).

Defnyddio a chynnal llociau ffrwyno

4. Rhaid i weithredwr y busnes sicrhau—

- (a) bod y moddion ar gyfer ffrwyno a chynnal pwysau anifail buchol llawn-dwf, a gaethiwir mewn lloc ffrwyno ac a ddisgrifir ym mharagraff 3(2)(a) a (b), yn cael eu defnyddio mewn perthynas ag unrhyw anifail buchol a gaethiwir yn y lloc;
- (b) y cedwir y lloc ffrwyno mewn cyflwr gweithredol da; ac
- (c) os yw'r lloc wedi ei addasu ar ôl ei gymeradwyo gan yr awdurdod cymwys, na ddefnyddir y lloc drachefn hyd nes cymeradwyir y lloc o'r newydd gan yr awdurdod cymwys.

Y dull o ladd

5. Rhaid i unrhyw berson sy'n lladd dafad, gafr neu anifail buchol yn unol â defodau crefyddol heb stynio'r anifail ymlaen llaw—

- (a) sicrhau y lleddir yr anifail drwy dorri ei ddwy rydweli garotid yn ogystal â gwythiennau'r gwddf, gan symudiadau cyflym a diysbaid â chylllell a ddelir yn y llaw; a
- (b) yn union cyn lladd, arolygu'r gyllell sydd i'w defnyddio, er mwyn sicrhau—
  - (i) nad yw wedi ei difrodi; a
  - (ii) ei bod yn ddigon mawr a llym i ladd y ddafad, gafr neu anifail buchol yn y modd a ddisgrifir yn is-baragraff (a).

Trin defaid, geifr ac anifeiliaid buchol yn ystod y lladd

6.—(1) Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â lladd dafad, gafr neu anifail buchol yn unol â defodau crefyddol heb stynio'r anifail ymlaen llaw sicrhau—

- (a) na roddir yr anifail yn y cyfarpar ffrwyno onid yw'r person a fydd yn lladd yr anifail yn

barod i wneud y toriad yn union ar ôl rhoi'r anifail yn y cyfarpar; a

- (b) bod cyfarpar stynio addas wrth gefn ar gael a gedwir gerllaw'r cyfarpar ffrwyno, i'w ddefnyddio mewn argyfwng ac i'w ddefnyddio ar unwaith os achosir unrhyw boen, dioddefaint neu aflonyddwch diangen i'r anifail neu os oes ganddo unrhyw anafiadau neu gleisiau.

(2) Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â lladd dafad, gafr neu anifail buchol yn unol â defodau crefyddol heb stynio'r anifail ymlaen llaw sicrhau, pan nad yw'r anifail wedi ei stynio cyn ei waedu, na osodir yr anifail mewn gefynnau, ei godi na'i symud mewn unrhyw fodd hyd nes bo'n anymwybodol, a beth bynnag nid cyn diwedd cyfnodau fel a ganlyn—

- (a) yn achos dafad neu afr, cyfnod o ddim llai nag 20 eiliad, a
- (b) yn achos anifeiliaid buchol, cyfnod o ddim llai na 30 eiliad,

ar ôl ei waedu yn y modd a ddisgrifir ym mharagraff 5.

RHAN 3

Adar

Y dull o ladd

7. Rhaid i unrhyw berson sy'n ymwneud â lladd aderyn yn unol â defodau crefyddol heb stynio'r aderyn ymlaen llaw—

- (a) sicrhau y lleddir yr aderyn drwy dorri ei ddwy rydweli garotid, gan symudiadau cyflym a diysbaid â chylllell a ddelir yn y llaw; a
- (b) bod y gyllell sydd i'w defnyddio ar gyfer lladd—
  - (i) heb ei difrodi; a
  - (ii) yn ddigon mawr a llym i ladd pob aderyn yn y modd a ddisgrifir yn is-baragraff (a).

Trin adar yn ystod y lladd

8. Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â lladd aderyn yn unol â defodau crefyddol heb stynio'r anifail ymlaen llaw sicrhau, pan nad yw'r aderyn wedi ei stynio cyn ei waedu, na chyflawnir unrhyw weithdrefn ddresio ychwanegol ar yr aderyn ac na roddir unrhyw ysgogiad trydanol iddo os yw'n dangos unrhyw arwydd o fywyd, a beth bynnag nid cyn diwedd cyfnodau fel a ganlyn—

- (a) yn achos twrci neu wŷydd, cyfnod o ddim llai na 2 funud; a

- (b) yn achos unrhyw aderyn arall, cyfnod o ddim llai na 90 eiliad,

ar ôl ei waedu yn y modd a ddisgrifir ym mharagraff 7.

RHAN 4

Y Comisiwn Rabinaidd

Aelodaeth

9.—(1) Rhaid i'r Comisiwn Rabinaidd ar gyfer trwyddedu personau i ymgymryd â lladd anifeiliaid yn unol â'r dull Iddewig (Shechita) gynnwys cadeirydd parhaol a naw aelod arall.

(2) Rhaid i'r cadeirydd parhaol, yn rhinwedd y swydd honno, fod yn Brif Rabi Cynulleidfaoedd Hebraidd Unedig Prydain Fawr a'r Gymanwlad.

(3) O blith aelodau eraill y Comisiwn Rabinaidd, ac eithrio'r cadeirydd parhaol—

- (a) rhaid i un, sef yr is-gadeirydd, gael ei benodi gan y Synagog Sbaenaidd a Phortiwgeaidd (Llundain);
- (b) rhaid i dri gael eu penodi gan y Beth Din a benodir gan y Synagog Unedig (Llundain);
- (c) rhaid i ddau gael eu penodi gan y Ffederasiwn Synagogau (Llundain);
- (d) rhaid i un gael ei benodi gan Undeb y Cynulleidfaoedd Hebraidd Unionged (Llundain); ac
- (e) rhaid i ddau gael eu penodi gan Fwrdd Dirprwyon Iddewon Prydain i gynrychioli cynulleidfaoedd rhanbarthol.

Atodol

10.—(1) Mae swyddogaethau'r Comisiwn Rabinaidd yn arferadwy er gwaethaf unrhyw le gwag ymhlith yr aelodau.

(2) Cworwm y Comisiwn Rabinaidd yw pedwar.

ATODLEN 4 Rheoliad 28

LLADD ANIFEILIAID AC EITHRIO'R RHAI Y MAE'R RHEOLIAD UE YN GYMWYS IDDYNT

Dehongli

1. Yn yr Atodlen hon—

- (a) ystyr “anifail” (“*animal*”) yw—
  - (i) ymlusgiaid ac amffibiaid;
  - (ii) infertebratau; neu
  - (iii) dofednod, cwingod neu ysgyfarnogod a leddir yn rhywle heblaw mewn lladd-dy, gan eu perchennog ar gyfer eu bwyta gartref yn breifat gan y perchennog; a
- (b) mae i'r termau “lladd”, dofednod”, “ffrwyno” a “stynio”, yn eu trefn, yr un ystyron a roddir i'r termau “killing”, “poultry”, “restraint” a “stunning” yn y Rheoliad UE.

Cwmpas

2. Yn ddarostyngedig i baragraff 3, mae'r Atodlen hon yn gymwys i ladd anifeiliaid sy'n cael eu bridio neu'u cadw i gynhyrchu cig, crwyn neu gynhyrchion eraill.

Esemptiadau

3. Nid yw'r Atodlen hon yn gymwys i anifeiliaid a leddir—

- (a) o ganlyniad i unrhyw weithred a wneir yn gyfreithlon o dan Ddeddf Anifeiliaid (Gweithdrefnau Gwyddonol) 1986. ;
- (b) yn ystod gweithgareddau hela neu bysgota hamdden; neu
- (c) yn ystod digwyddiadau chwaraeon.

Lladd heb beri dioddefaint diangen

4.—(1) Ni chaiff neb sy'n ymwneud â ffrwyno, stynio neu ladd anifail—

- (a) achosi unrhyw boen, trallod neu ddioddefaint diangen i'r anifail hwnnw; neu
- (b) caniatáu i'r anifail hwnnw brofi unrhyw boen, trallod neu ddioddefaint diangen.

(2) Ni chaiff neb ymwneud â ffrwyno, stynio neu ladd anifail onid oes gan y person hwnnw'r wybodaeth a'r medrusrwydd angenrheidiol i gyflawni'r gweithrediadau hynny heb beri dioddefaint diangen ac yn effeithlon.

Gwaedu dofednod, cwingod neu ysgyfarnogod ar gyfer eu bwyta gartref yn breifat

5. Rhaid i dofednod, cwingod neu ysgyfarnogod a waedir gan eu perchennog y tu allan i ladd-dy, ar gyfer eu bwyta gartref yn breifat gan y perchennog—

- (a) cael eu stynio cyn eu gwaedu yn unol â'r dulliau a'r gofynion penodol ym Mhenodau I a II o Atodiad I, a phan fo'n briodol, Rhan 5 o Atodlen 2; a
- (b) cael eu gwaedu yn ddi-oed ar ôl eu stynio.

ATODLEN 5 Rheoliad 30(1)(g)

**DARPARIAETHAU'R RHEOLIAD
UE**

<i>Colofn 1 Darpariaeth o'r Rheoliad UE sy'n cynnwys gofyniad lles</i>	<i>Colofn 2 Pwnc</i>
Erthygl 3(1)	Gofyniad cyffredinol i arbed anifail rhag poen, trallod neu ddioddefaint diangen.
Erthygl 3(2)	Mesurau i ddiogelu anifeiliaid rhag poen, trallod neu ddioddefaint diangen.
Erthygl 3(3)	Cyfleusterau ar gyfer lladd a gweithrediadau cysylltiedig.
Erthygl 4(1) ac Atodiad I	Dulliau stynio.
Erthygl 5(1)	Gwiriadau ar stynio.
Erthygl 5(2)	Gwiriadau ar anifeiliaid a leddir yn unol â defodau crefyddol.
Erthygl 6(1) a (2)	Gweithdrefnau gweithredu safonol.
Erthygl 7(1)	Lefel cymhwysedd.
Erthygl 7(3)	Lladd anifeiliaid ffwr.
Erthygl 8	Gwerthu cyfarpar ffrwyno neu stynio.
Erthygl 9(1)	Cynnal cyfarpar ffrwyno a stynio.

<i>Colofn 1</i> <i>Darpariaeth o'r</i> <i>Rheoliad UE sy'n</i> <i>cynnwys gofyniad</i> <i>lles</i>	<i>Colofn 2</i> <i>Pwnc</i>
Erthygl 9(2)	Cyfarpar stynio wrth gefn.
Erthygl 9(3)	Rhoi anifeiliaid mewn cyfarpar ffrwyno.
Erthygl 12	Cig a fewnforir o drydedd gwledydd.
Erthygl 14(1) ac Atodiad II	Llunwedd ac adeiladwaith lladd-dai a'r cyfarpar sydd ynddynt.
Erthygl 15(1) ac Atodiad III	Gweithrediadau trin a ffrwyno
Erthygl 15(2)	Ffrwyno anifeiliaid a leddir yn unol â defodau crefyddol.
Erthygl 15(3)	Dulliau ffrwyno a waherddir.

Erthygl 16(1) i (4)	Gweithdrefnau monitro.
Erthygl 17(1) i (5)	Swyddog Lles Anifeiliaid.
Erthygl 19	Lladd mewn argyfwng.

ATODLEN 6 Rheoliad 43

DIWYGIADAU CANLYNIADOL AC ATODOL

Rheoliadau Cig (Ffioedd Rheolaethau Swyddogol) (Cymru) 2009

1.—(1) Mae Rheoliadau Cig (Ffioedd Rheolaethau Swyddogol) (Cymru) 2009(1) wedi eu diwygio fel a ganlyn.

(2) Yn rheoliad 2(1) (dehongli), ym mharagraff (b) o'r diffiniad o "rheolaethau"—

- (a) o flaen "mewn lladd-dai", mewnosoder "yn unol â Rheoliad 854/2004,"; a

---

(1) O.S. 2009/1557 (Cy.152).

- (b) yn lle “Rheoliadau Lles Anifeiliaid (Cigydda neu Ladd) 1995” rhodder “Rheoliad y Cyngor (EC) Rhif 1099/2009 a Rheoliadau Lles Anifeiliaid Adeg eu Lladd (Cymru) 2014”.

ATODLEN 7 Rheoliad 44

DARPARIAETHAU TROSIANNOL (TYSTYSGRIFAU)

Gweithrediadau mewn lladd-dy yn union cyn 1 Ionawr 2013

1.—(1) Caiff person gyflawni gweithrediad a bennir yn is-baragraff (2) ar categori o anifail mewn lladd-dy heb fod yn ddeiliad tystysgrif a gofrestrwyd gyda’r awdurdod cymwys neu dystysgrif dros dro os oedd y person hwnnw’n ymwneud â chyflawni’r gweithrediad hwnnw ar y categori hwnnw o anifail yn union cyn 1 Ionawr 2013.

(2) Y gweithrediadau y cyfeirir atynt yn is-baragraff (1) yw—

- (a) trin a gofalu am anifeiliaid cyn eu ffrwyno;
- (b) lladd anifail gan ddefnyddio bwled rydd yn y maes; ac
- (c) gefynnu dofednod cyn eu stynio.

(3) Mae is-baragraff (1) yn peidio â bod yn gymwys ar y dyddiad y mae’r awdurdod cymwys yn rhoi ac yn cofrestru (neu’n gwrthod rhoi) tystysgrif neu dystysgrif dros dro i’r person hwnnw mewn perthynas â’r gweithrediad hwnnw ar y categori hwnnw o anifail, neu ar 8 Rhagfyr 2015, pa un bynnag fo’r cynharaf.

Gweithdrefn symlach ar gyfer personau sydd â thair blynedd o brofiad proffesiynol

2.—(1) Mae’r paragraff hwn yn gymwys i berson sy’n gwneud cais am dystysgrif cyn 8 Rhagfyr 2015 ac, ar y dyddiad y gwneir y cais, sydd ag o leiaf dair blynedd o brofiad proffesiynol mewn perthynas â’r gweithrediad, y categori o anifail a (pan fo’n briodol) y math o gyfarpar y ceisir y dystysgrif mewn cysylltiad â hwy.

(2) Nid yw’n ofynnol bod person y mae’r paragraff hwn yn gymwys iddo yn cydymffurfio â rheoliad 8(b) os yw’r person hwnnw—

- (a) yn dangos, er boddhad i’r awdurdod cymwys, bod ganddo, ar y dyddiad y gwneir y cais, o leiaf dair blynedd o brofiad proffesiynol mewn perthynas â’r gweithrediad, y categori o anifail a (pan fo’n briodol) y math o gyfarpar y ceisir y dystysgrif mewn cysylltiad â hwy; a

- (b) yn darparu datganiad ysgrifenedig gan filfeddyg, bod y person hwnnw, ym marn y milfeddyg, yn berson addas a phriodol i fod yn ddeiliad tystysgrif.

ATODLEN 8 Rheoliad 45

DARPARIAETHAU TROSIANNOL (LLADD-DAI)

Anifeiliaid a ddanfonir ac eithrio mewn cynwysyddion

1. Rhaid i weithredwr y busnes sicrhau—

- (a) y gosodir ochrau, rheiliau neu fath arall o foddion diogelu ar unrhyw bontydd, rampiau neu bomprennau, i atal anifeiliaid rhag syrthio oddi arnynt; a
- (b) bod pob tramwyfa wedi ei hadeiladu mewn ffordd sy'n lleihau i'r eithaf y risg o niwed i anifail, ac wedi ei threfnu gan roi sylw i dueddiadau heidiol yr anifeiliaid sy'n defnyddio'r tramwyfeydd.

Gwalfeydd ac eithrio gwalfeydd mewn caeau

2. Rhaid i weithredwr y busnes sicrhau bod gan unrhyw walfa, ac eithrio gwalfa mewn cae—

- (a) llawr sy'n lleihau i'r eithaf y risg o lithro, ac nad yw'n achosi anaf i unrhyw anifail a ddaw i gyffyrddiad ag ef;
- (b) os nad awyru naturiol yw'r dull awyru a ddarperir, dull wrth gefn ar gael i gynnal awyru digonol, i'w defnyddio pe bai'r ffynhonnell awyru wreiddiol yn diffygio;
- (c) goleuadau digonol (boed sefydlog neu gludadwy) fel y gellir arolygu anifeiliaid yn drwyadl ar unrhyw adeg; a
- (d) cyfleusterau yfed digonol o ran nifer a maint i ddyfrhau'r anifeiliaid a gaethiwir ynddi, wedi eu gosod yn barhaol os yw'n ymarferol, a'u hadeiladu a'u lleoli fel eu bod o fewn cyrraedd yn hwylus i'r holl anifeiliaid, yn hawdd i'w llenwi ac yn anodd i'w difwyno.

Gwalfeydd mewn caeau

3. Rhaid i weithredwr y busnes sicrhau bod unrhyw walfa mewn cae—

- (a) os nad oes ynddi fannau cysgodi neu gysgod naturiol, ac os defnyddir hi yn ystod amodau tywydd garw, yn cynnwys amddiffynfa briodol i unrhyw anifail sy'n ei defnyddio rhag amodau o'r fath;
- (b) yn cynnwys goleuadau digonol (boed sefydlog neu gludadwy) fel y gellir arolygu anifeiliaid yn drwyadl ar unrhyw adeg; ac
- (c) yn cynnwys cyfleusterau yfed digonol o ran nifer a maint i ddyfrhau'r anifeiliaid a gaethiwir ynddi, wedi eu gosod yn barhaol os yw'n ymarferol, a'u hadeiladu a'u lleoli fel eu bod o fewn cyrraedd yn hwylus i'r holl anifeiliaid, yn hawdd i'w llenwi ac yn anodd i'w difwyno.

Llinellau gefynnu

4. Yn achos lladd-dy y lleddir dofednod ynddo, rhaid i weithredwr y busnes sicrhau—

- (a) bod unrhyw linell gefynnu wedi'i dylunio a'i lleoli mewn ffordd sy'n cadw'r dofednod sy'n hongian ohoni yn glir o unrhyw rwystrau, ac yr ymyrrir cyn lleied ag y bo modd â'r adar;
- (b) na chaiff dofednod eu hongian am gyfnod hwy na 3 munud yn achos tyrcwn neu 2 funud ym mhob achos arall, cyn eu stynio; ac
- (c) bod hyd cyfan y llinell gefynnu, hyd at y pwynt mynediad i'r tanc sgaldio, o fewn cyrraedd i unrhyw berson yn ddi-oed, fel y gellir rhoi sylw i unrhyw ddofednod pe bai angen.

Stynio trydanol ac eithrio gyda bath dŵr

5. Ni chaiff neb ddefnyddio electrodau i stynio anifail unigol oni fydd y cyfarpar—

- (a) yn cynnwys dyfais glywadwy neu weladwy sy'n dangos am faint o amser y defnyddir y cyfarpar ar yr anifail; a

- (b) wedi ei gysylltu â dyfais sy'n dangos y foltedd a'r cerrynt o dan lwyth ac wedi ei gosod lle y gall y gweithredwr ei gweld yn eglur.

Stynio trydanol gan ddefnyddio bath dŵr

6. Ni chaiff neb ddefnyddio styniwr bath dŵr oni bai—

- (a) bod yr electrood sydd o dan wyneb y dŵr yn ymestyn am hyd cyfan y bath dŵr; a
- (b) nad yw'r styniwr bath dŵr yn gorlifo yn y fynedfa, neu, os na ellir osgoi gorlifiad, y cymerir camau i sicrhau nad oes unrhyw ddofednod yn cael sioc drydanol cyn eu stynio.

Dod i gysylltiad â nwy

7. Ni chaiff neb stynio moch na dofednod drwy ddod â'r moch neu'r dofednod i gysylltiad â nwy onid yw'r styniwr nwy a ddarperir at y diben hwnnw, gan gynnwys unrhyw gyfarpar a ddefnyddir i gludo'r moch neu'r dofednod drwy'r nwy, wedi—

- (a) ei ddylunio, ei adeiladau a'i gynnal er mwyn osgoi unrhyw anaf i fochyn neu aderyn; a
- (b) yn cynnwys dyfeisiau ar gyfer—
  - (i) mesur ac arddangos yn ddi-dor y crynodiad nwyon, fel y bo'n briodol, yn y styniwr nwy (yn unol â Thabl 3 o Bennod I o Atodiad I); a
  - (ii) rhoi signalau rhybuddio eglur, gweledol a chlywedol, os yw'r crynodiad nwyon yn gostwng islaw'r lefel sy'n ofynnol (yn unol â Thabl 3 o Bennod I o Atodiad I).